Cumhuriyet

17 nci yıl sayı: 6002

İSTANBUL — CAĞALOĞLU
Telgraf ve mektub adresi: Cumhuriyet, İstanbul - Posta kutusu: İstanbul No. 246
Telefon: Başmuharrir: 22366. Tahrir heyeti: 24298. İdare ve Matbaa kısmı: 24299 - 24290

Cuma 25 Nisan 1941

İngiliz - Yunan ordularının esaslı bir mukavemete hazırlandıkları tahmin olunan Korent Kanalının iki manzarası

Akdeniz mücadelesi

Yunan Kral ve hükûmetinin devlet merkezini Giride nakletmeleri en yüksek manasında siyasî ve askerî bir kareket olduğu anlaşılmıştır. Filhakika mücadelenin asıl büyük hedefi Akdeniz olduğuna göre Atinaya yaklaşan düşman istilâsına mukabil sonuna kadar harbe devam için Yunan devlet merkezinin Akdenizin ortasında düşman eli ulaşamıyacak emin bir adaya götürülmesi bir zaruretti. Yunanistanın coğrafî vaziyeti bunu mümkün kılmış ve bu kararla Yunan müdafaası hakikaten sonuna kadar harbe devam edilebilecek yeni bir safhaya geçirilmiştir. Şimalden vaktinde çekilemedikleri için teslim olmak mecburiyetinde kalmış olan bir kısım Yunan kuvvetlerinin kaybından doğan buhranlı vaziyetin icablarına bu suretle uyulmuş oluyor.

Şimdi Lamya ile Atina arasında çarpışan Yunan - İngiliz kuvvetleri icabında Korent berzahına ve bunun cenubunda Mora şimaline çekilebilecekleri gibi nihaî safhada başlıcası Girid olan Yunan adalarından Akdenizde teshiri zor kaleler halinde kuvvetli mücadele üsleri olarak istifade edilecektir. İtalyanın Yunanistana tecavüzü İngiltereyi şarkî Akdenizde zaten bu vaziyete sahib kılmıştı. Askerî hareketlerin inkişafı mücadele mevzuunu bütün açıklığile ortaya çıkarmıştır: Kavga Akdeniz üzerindedir. Şimdilik şarkî Akdeniz üzerinde ve giderek bu denizin garbını da işe karıştırmak ve baştanbaşa bütün sahasını kaplamak istidadlarile.

Süveyşi istihdaf eden ikinci Mihver seferî heyeti Sollum'da hazırlıklarını ikmale çalışırken İngiltere deniz ve hava kuvvetlerile bir taraftan Mısıra müteveccih bu ikinci taarruz ordusunun gerilerini vuruyor, diğer taraftan da kendi müdafaasını ikmale zaman ve imkân buluyor. Mısıra tevcih edilen ikinci Mihver seferi bu harbin en ehemmiyetli safhalarından birini teşkil etmektedir. Bilhassa burada mücadelenin çok çetin olacağı aşikârdır.

Kavganın mevzuu Akdeniz olduğuna göre Mihver bir taraftan Süveyşe karşı çok iyi hazırlandığı anlaşılan cür'etkâr bir teşebbüsle ileri atılırken diğer taraftan bu denizin diğer kapısı olan Cebelüttarık boğazına da hâkim olabilmek düşüncesile büyük ölçüde siyasî bi faaliyete girişmiş bulunmaktadır. İspanya Mihver hesabına kazanılmak isteniliyor ve Fransız üslerinden, hatta mümkünse Fransız donanmasından istifade gayesi de hâlâ terkedilmemiş bulunuyor, ve belki bu gayenin teminine de şimdi her zamandan ziyade çalışıldığı anlaşılıyor.

İspanyanın Mihver tarafına geçerek bu harbde filî vaziyet alacağı zaman gelmiş midir? Burası hâlâ hayli şüpheli bulunmakla beraber İngilizler Madrid vaziyetini emniyetle görmüyorlar. Süveyşe müteveccih ikinci Mihver teşebbüsünün büyük bir sürpriz halinde ortaya çıkması İspanyada ve hatta Fransada azçok tesir icrasından hâli kalmamıştır. Bununla beraber Süveyş mücadelesinin akıbeti anlaşılmadan İspanyanın sergüzeşte atılabileceğine ihtimal verilmemektedir. Hususile Fransanın Mihverle işbirliği yapması için takib olunan faaliyetler az çok müspet neticeler vermedikçe İspanyanın beklemek şıkkını tercih eylemesi ihtimali daha kuvvetlidir.

Şarkî Akdenizin şimdi Yunanistanda ve Mısırın garb tarafı çölündeki harb safhaları haricinde Fransanın vaziyeti Akdenizin talihi üzerinde en tesirli rolü oynayacağından iki muharib taraftan Mihverin Fransayı kazanmağa, Anglo-Saksonların da bu memleketi kaybetmeğe çalışmaları tabiidir. Maatteessüf İngilterenin abluka zaruretile Fransanın iaşe ve muvasala ihtiyacı arasında hâlâ bir telif çaresi bulunamamış olması Anglo - Saksonlar hesabına büyük bir noksan olarak ortada sürüklenmekte ve bu vaziyetin fena akıbetler doğurması endişesi devam etmektedir.

Mareşal Peten Fransasının dünkü müttefiki İngiltere aleyhine nazarî veya filî bir husumet vaziyeti almıyacağı kuvvetle tahmin olunmakla beraber Fransanın imparatorluğundan, müstemlekelerinden ve diğer memleketlerden en zarurî ihtiyaclarına cevab verecek eşyayı getirememesi zehirli bir ihtilâf vaziyetini muhafaza ettikçe iki memleketin münasebetleri bakımından istikbale emniyetle bakmağa da imkân görülmüyor.

Vişi hükûmeti nezdinde kuvvetli bir dost mevkii olan şimalî Amerika Birleşik Devletleri Cumhuriyetinin iki tarafı

YUNUS NADİ

(Arkası sahife 5 sütun 2 de)

Yunan orduları başkumandanı General Papagos

Yunanistanda vaziyet

Almanya harbe bitmiş nazarile bakıyor

Fakat İngiliz - Yunan kuvvetleri mukavemete hazırlanmaktadır

Berlinden gelen haberlerde, Mihver devletlerinin Balkanlardaki muharebeye artık nihayet bulmuş nazarile baktıkları bildirilmektedir. Diğer taraftan, İngilizlerin Yunanistandan çekildiklerine dair on gündenberi Almanlar tarafından verilmekte olan haberler teeyyüd etmemiştir. Bu haberler teeyyüd etmiş olsaydı, bugün Yunanistanda İngiliz askeri bulunmaması lâzımdı.

Alman kaynaklarından gelen haberler, Yunanistandaki Alman kıt'alarının Termopil geçidine girdiklerini ve o mıntakadaki müttefik kuvvetlerin çekilmekte olduklarını bildirmektedir.

İtalyan radyosu da, Epir ordusundan maada Makedonya ordusunun da teslim olduğunu haber veriyor. (Ankara Radyo gazetesi)

Yunan tebliği

Atina 24 (a.a.) — Yunan başkumandanlığının dün akşam neşrettiği 181 numaralı tebliği:

Yugoslav cephesinin beklenmedik inhilâli, Alman kuvvetlerinin Manastır yaylasında seri ilerleyişi, bunun neticesi olarak Yugoslav ordusile irtibatımızın kesilmesi ve Arnavudlukta bulunan kıtalarımızın arkadan tehdid edilmesi kuvvetlerimizin tuttuğu hattı tamamile bozmuş ve seri bir çekilme yapmaklığımızı icab ettirmiştir.

Alman motörlü vasıtalarının Manastırdan cenuba doğru yaptıkları seri ileri hareketi ve Arnavudluk cephemizin sol cenahının başlıca ricat yolunun kapatılması burada bulunan kuvvetlerimi-

(Arkası sahife 5 sütun 4 te

Hava harbleri

İngilizler Breste, Almanlar Plymoutha yeniden hücum ettiler

Londra 24 (a.a.) — İngiliz tebliği: Dün gündüzün, tayyarelerimiz münferid taarruzlarda bulunarak Almanyanın şimali garbisinde kâin Osnabruck civarında İbrenduren'de mühim bir elektrik merkezini bombalamışlardır. Tayyarelerimiz bulutlardan maharetle istifade ederek hedefin üzerine gelmişler ve bir kaç yüz metre irtifadan tam isabetler kaydetmişlerdir. Esas binada şiddetli bir infilâk olmuş ve binanın parçaları havaya fırlamıştır.

Holandaya aid Terschelling adasındaki telsiz istasyonu diğer tayyareler tarafından muvaffakiyetle bombardıman edilmiş ve telsiz civarındaki asker kıt'aları alçaktan mitralyöz ateşine tutulmuştur. Tayyarelerimiz düşman ticaret gemilerine de taarruz etmişlerdir. Biri çok büyük olmak üzere üç gemiye isabetler olmuş ve bunlar muhtemel olarak batmıştır. Diğer gemiler de hasara

(Arkası sahife 5 sütun 3 te

İngiltere Başvekili M. Çörçil

Çörçil'in beyanatı

Başvekil dün Avam kamarasında vaziyeti izah etti

Londra 24 (a.a.) — Başvekil Çörçil bugün Avam Kamarasında demiştir ki:

«— Avam Kamarasının Yakınşark harb vaziyeti hakkında yakında bir müzakere istediğini haber aldım. Meclisin bu bahse aid kararı bize bırakacağına kaniim. Avam Kamarası azaları emin olabilirler ki, kendilerine malûmat verebilecek vaziyette olur olmaz bunu

(Arkası sahife 5 sütun 6 da)

Almanya ve Boğazlar

Berlin bazı rivayetleri tekzib ediyor

Berlin 24 (a.a.) — Yarıresmî bir kaynaktan bildiriliyor:

Almanyanın Çanakkale ve Karadeniz Boğazlarının kontrolünü istediği hakkındaki haberler bugün Alman Hariciye Nezaretinde düşmanın bir şaşırtma manevrası suretinde tavsif edilmiştir.

Bir suale cevaben Alman Hariciye Nezaretinde denilmiştir ki:

«— Bu haberler, Almanyanın İspanya üzerinde tazyik yaptığı nevîden haberlere dahildir. Bu gibi haberler çıkarılmakla, Yunanistandaki elim hâdiselerden nazarı dikkati başka taraflara çekmek ve ayni zamanda yeni sahalarda yeni karışıklıklar ihdas edilmek isteniyor.»

Sovyet kıt'aları

Uzakşarktan çekilerek Avrupa hududlarına geliyorlar

Stokholm 24 (a.a.) — «Röyter» Demokraten gazetesinin Berlin muhabiri diyor ki:

«— Berlinde öğrenildiğine göre, Sovyet kıt'alarının Uzakşarktan çekildikleri hakkında bir Japon membaından verilen haberler teeyyüd etmektedir. Sovyet - Japon bitaraflık paktı imzası üzerine Sovyetler Birliğinin Uzakşarktan bilhassa Vladivostok, Karbarovsk, Şita ve Vikuç'tan bütün kadrolarile ordular çekerek bunları Baltık devletlerine, Sovyet Polonyasına ve Besarabyaya sevkettikleri anlaşılmaktadır.

Afrikada harb

Tobrukta ekserisi İtalyan olan 1500 esir alındı

Kahire 24 (a.a.) — İngilizler halen, Sollum ve Tobruk mıntakalarında mahallî taarruz hareketlerinde ilk teşebbüsü ele almış bulunmaktadır.

Pazartesiyi salıya bağlıyan gece yapılan Tobruk hurucu çok şayanı memnuniyet olmuş ve İngilizlerin müdafaada faaliyetsiz kalmadıklarının bürhanını vermiştir. Öğrenildiğine göre, düşman, bu huruc hareketinden sonra Tobruka getirilmekte olan 400 kişiden mürekkeb bir esir grupunu, bizzat kendi askerlerini bombardıman etmiştir. Bu salı gecesi hurucu, yapılan bir çok hurucların en sonuncusudur. Bu huruclar esnasında, ekserisi İtalyan olmak üzere 1500 esir alınmıştır.

Habeşistanda, Adisababada İmparator Haile Selâsiye'nin avdeti için hazırlıklara devam edilmektedir.

İngiliz tebliği

Kahire 24 (a.a.) — İngiliz tebliği: Libyada, Tobruk ve Sollum mıntakalarında, keşif kollarımızın şiddetli faaliyeti devam etmiştir.

Habeşistanda, hasarat daima ileri hareketimize engel olmakla beraber, Dessienin şimal ve cenubunda şehir mevzilerini tutan düşmana karşı gittikçe

(Arkası sahife 5 sütun 7 de

Libyadaki İngiliz ordusunun takviye için karaya çıkarılan cüzütamlardan bir grup

Çocuk bayramı

Haftanın ikinci günü çok parlak ve canlı geçti

Fransız tiyatrosunda dün verilen müsamerede çok muvaffak olan çocuk orkestrası

İspanya Üçlü Pakta giriyor mu?

İspanya Hariciye Nazırı Serrano Sunner

Berlin 24 (a.a.) — Bir hususî muhabir bildiriyor:

Yakında İspanyanın üçlü pakta iltihak etmesine ve Portekize karşı bir hareket yapılmasına intizar etmelidir. Askerî mahfiller Balkan muharebesini filen bitmiş addediyorlar.

Berline gelen ilk filmde görüldüğü gibi Belgrad tamamile kül haline gelmiştir.

BU GÜN
2 nci sahifede
Byron ve Türkler
Yazan: Ahmed Halil

Muhtelif yerlerde güzel müsamereler verildi

Dün çocuk haftasının ikinci günü idi. Hazırlanan programa göre, dün de bir çok Halkevlerinde çocuklara mahsus müsamereler verilmiş, eğlentiler tertib olunmuş ve toplantıya gelen çocuklara pastalar, şekerler dağıtılmıştır.

Dün öğleden sonra saat 14 te Fransız tiyatrosunda çocuk bayramı münasebetile verilen müsamere bilhassa çok neşeli geçmiştir.

Çocuklar, kendi aralarında oyunlar oynamışlar, millî şarkılar söylemişlerdir. Müsamerenin sonlarına doğru çocuklar arasında bir de gürbüzlük müsabakası yapılmıştır. Birinci, ikinci ve üçüncülüğü kazanan gürbüz çocuklara hediyeler verilmiştir.

Şehremini Halkevinde de çocuklar için bir toplantı yapılmış, en iyi şiir okuyan çocuklar arasında bir jüri heyeti tarafından seçilen üç yavruya, dolma kalem, saat, kitab gibi hediyeler verilmiştir.

Almanların Limni adasını işgali doğru değil

Almanların Limni adasını işgal ettiklerine dair 2 - 3 gün evvel verilen haberin teeyyüd etmediğini bildirmiştik. Son gelen haberlerden de bu işgalin teeyyüd etmemekte olduğu anlaşılıyor.

İtalyan radyosuna göre, Alman hücum botları Ege denizinde harekete geçmiştir. Bunların üsleri Kavala limanı olduğu haber veriliyor. Alman hücum botları 45 mil sür'atinde ufak teknelerdir. Hücum silâhları az olduğu için üslerine yakın sahalarda ancak geceleri faaliyette bulunabiliyorlar. Ege denizi nispeten dar olduğu ve bu denizde bir çok adalar bulunduğu cihetle, Alman hücum botları Oniki adadan yardım gördükleri takdirde İngiliz deniz nakliyatını iz'ac edebilirler. (Ankara radyo gazetesi).

Fransada Darlan - Weygand rekabeti

Amiral Darlan

Londra 24 (a.a.) — Ofi ajansının Fransız hududunda bulunan muhabiri bildiriyor:

Fransadan alınan mevsuk haberlere göre, Tunusla Trablusgarb arasında muhtelif üslerde büyük benzin ihtiyatları vücude getirildiği ve Alman - İtalyan kara ve hava kuvvetlerinin bu stoklara vaz'ıyed ettikleri şuyu bulur bulmaz Mareşal Petain'le Amiral Darlan arasında şiddetli bir müna-

(Arkası sahife 5 sütun 1 de)

BU GÜN
3 üncü sahifede
Makine medeniyeti ve ahlâk
Yazan: Cafer Seno

Birkaç söz

Bir gün gelecek...

Geçen Umumî Harbde kaç asker cephelerde ölmüştü, iyi hatılamıyorum. Top ve tüfek mermilerine kurban gidenlerin sekiz, on milyonu bulduğundan bahsedenler var. Fakat şüphesizdir ki, cephe gerilerinde, açlık ve sefalet yüzünden ölenler, hastalananlar, sakat ve mariz kalanlar, yukarıki rakamı kat kat aşmıştı.

1918 den sonra Avrupa, bir harabeye dönmüştü. Tımarhaneler adam almıyordu. Margarin ve süpürge sapı yemekten vücudler ve sinirler tamir kabul etmez derecede bozulmuştu. Hırsızlıklar, cinayetler, türlü ahlâksızlıklar, eskisine nazaran korkunc derecede artmıştı. Harbi takib eden bir kaç sene içinde ötede beride arka arkaya patlak veren ihtilâller, bir bakıma bu ruhî karışıklıktan ileri geliyordu.

Avrupa şimdi gene ayni feci günleri yaşıyor. Adam başına haftada bir pirzola düşen yerler ekseriyeti teşkil ediyor. Düşününüz ki, o kemik parçasını almak için vesika kâfi değildir; para da lâzım. Gıdasız maddelerden yapılmış bir dilim ekmek, vaktile dilencilerin bile tenezzül etmiyeceği memleketlerde şimdi kapış kapış yeniyor.

Çocukarın tabiî gıdasi olan süt, artık bir lükstür.

Bu harbde kaç asker cephelerde ölecek, bilinemez. Tayyare ve tank hücumlarının müstakbel kurbanları belki de milyonları aşacak. Fakat şüphesizdir ki, cephe gerilerinde açlık ve sefalet yüzünden mahvolacakların sayısı daha yüksektir.

Bir gün gelecek silâhlar bırakılacak. İşte o zaman tımarhaneler gene adam almıyacak. Cinayetler ve ahlâksızlıklar geçen seferki mütarekeye nazaran bile korkunc derecede artacak.

Yarınki ihtilâllerin sebebini bu günün felâketlerinde arayalım. Margarin ve mısır koçanı unu, sinirleri tamir kabul etmiyecek derecede perişan ediyor.

N.

Ruh tahlilleri

Byron ve Türkler

Bugün Alman - Yunan harblerinin cereyan ettiği memlekete yüz on yedi sene evvel istiklâl mücahidi rolü ile gelen meşhur Byron, Türk düşmanı değil, sadece kurtarıcı ölümü arayan muztarib bir şairdi.

Yazan: Ahmed Halil

Yunanistanda dünya vukuatına verilecek istikameti tayin edecek harblerden birinin cereyan ettiği ve Yunan askerlerinin İngiliz ordusile yanyana çarpıştığı bir zamanda, bilhassa bu zamanın Yunan istiklâlinin yıldönümüne tesadüf ettiği şu günlerde vaktile Yunanistana gelen meşhur İngiliz şairi Lord Byron (Bayron) u hatırlamamak imkânsızdır.

Byron 1788 de Londrada çok zengin ve aristokrat bir aile muhitinde doğdu. Hududsuz bir gelir, lordluk rütbesi, bütün kadınları cezbeden teshir edici bir güzellik, müstesna bir şairlik dehası, genc yaşta varılabilecek şöhret ve şereflerin en büyüğü! Fakat Byron bütün bu imtiyazlar içinde kendisini muztarib hissediyordu. Onu nihayet bir gün Yunanistana kadar sürükliyen bu ıztırabın kaynağı ne idi? Byron'dan bahsedenler bu kaynağı şu cümlede buluyorlar:

— Hayatımı bu topal adama hasredeceğimi zannetmeyin!

***

İşte Byron'u İngiltereden İtalyaya, daha sonra Yunanistana ve Missolonghi'deki mezarına sevkeden rüzgâr, bu cümlenin içinde esiyor. Bu cümle, Byron'un başından geçen aşk maceralarından biri ile alâkadardır. On üç yaşında, amca zadesi Mary Duff'a bağlanmak üzere iken, amca zade başkası ile evlendi. On beş yaşında komşularından Mary Chaworth ismindeki kıza tutuldu. Bir aralık seviştiler. Aradan bir zaman geçtikten sonra bir gün Byron, kızın kendi aile efradından birine:

— Hayatımı bu topal adama hasredeceğimi zannetmeyin!

Diye fısıldadığını işitti. O dakikadan itibaren Byron, başka bir adam oldu. Topal Byron'da uzvî neviden bir «aşağılık hissi» kabarmağa, bütün bir şahsiyeti altüst etmeğe başlamıştı. Childe Harold müellifinin bir gün Yunanistana geleceği tâ o zamandan anlaşılmıştı. Hududsuz gelirin, lordluk rütbesinin, çehre ve vücud güzelliğinin, müstesna şairlik dehasının değerlerini sıfıra indiren tek bir şey eksikti: Bir ayak! İnsafsız kızın belki de bilmiyerek işlediği günah, Byron'a aklından geçirmediği bir damgayı, Yunan istiklâli mücahidliği damgasını basmağa vesile olmuştur.

Maamafih Byron, bu maceradan sonraki maceralarında aynı neviden bir mahrumiyete uğramadı. Hattâ güzel Caroline Lamb onun için «bu güzel çehrede mukadderatımı okuyorum» bile diyecek, fakat şair bir başkası ile, Isabell ile evlenecektir. Bu izdivacdan doğan Ada'yı görmeden yuvayı terkeden şair, Leman gölü kenarında yaşadığı bir maceradan doğan Allegra ismindeki küçük İtalyan kızı Cenevrede bir öksüz yurdunda ölürken Byron, Venedikli bir kontesle sevişiyordu. Bu yeni sevgili, şaire Child Harold'u ezberden okumuş, Byron'un en çok sevdiği açık mavi elbisesile Dante'nin mezarını birlikte ziyaret etmişti. Topallığını unutturması lâzımgelen bu aşk maceralarına rağmen Byron gene muztaribdi. Yalnız sahillerde yüzerken bu ıztırabdan kurtuluyordu. Niçin? Çünkü o zaman topal ayağını görmeden enginlere açılıyor, uzvî aşağılık hissi bir an için kayboluyor, kendisini denizlerin hâkimi zannediyordu. Fakat vücudünün tamamiyeti hissini kendisine veren bu deniz hayatı, pek kısa sürdüğü için, denizden çıkar çıkmaz, ruhundaki fırtınanın dinmediğini sezmekte, sarışın bukleli, mavi elbiseli nefis kadınların iltifat ve tebessümleri, on beş yaşında kulağına çarpan cümlenin tesirini unutturamamaktadır.

Bu sırada Mavrokordato, Yunan işini idare ediyor. Eski Yunan medeniyetinin sevgisini idealize eden bir İngiliz komitesi Yunanistana gelmeğe hazırlanmaktadır. Vaktile Child Harold ismindeki eserinde Byron bir vesile ile Yunanlıları isyana teşvik etmişti:

Ey Yunanlı! Esirsin ve Yunan ismini taşımağa lâyık değilsin! Yapılacak iş: İntikam!

Bu mısralar Byron'un komiteye alınması için vesile oldu. Şairin fırtınalı ruhu, kadın göğüslerinde dinmiyen ıztırabı bir başka âlem arıyordu. Byron'un günü doğdu. Şairi ve diğer İngilizleri Yunan sahillerine getiren vapur, az kaldı Dragomesti önünde Türkler tarafından yakalanacaktı. Tesadüf eseri olarak kurtulan vapur Yunanistana beş on meraklı İngilizle şair bir Lord ve bir kaç davul getirdi. Bu şair geldiği günden itibaren Yunan sahillerinde bir tek ideal buldu: Yüzmek ve enginlere açılmak. Fikrisabit halini almış olan o cümle, hâlâ beynini parçalıyordu. Sükûn ve huzuru ancak denizde elde edebilen Byron, Missolonghi'nin kayalıklarını da Leman ve Venedik sahilleri gibi ılık zannetmişti. Geldiği aynı sene içinde bir gün yatağından çıkamadı, bir kış rüzgârının önündeki yapraksız ağaca dönmüş, titriyordu. Etrafında hiç bir kadın şefkati yoktu. Yalnız eski sevgililerden Isabell, şairin görmeden bıraktığı çocuğunun ipek saçlarından bir tutam göndermişti. İhtizar döşeğinde, kendisini hiç terketmemiş olan dostu Fletcher'i çağırdı ve bir tutam saçı göstererek:

— Dünyadan ayrılırken yegâne bıraktığım güzel şey!

Diye mırıldandı. Bir kaç saat sonra Yunanlı balıkçılar. kendilerini kurtarmağa gelmiş olan İngilizlerden birinin öldüğünü haber aldılar.

***

Byron'a «Yunan istiklâlinin kahramanı» sıfatını verenler, onu aynı zamanda Türk düşmanı da addediyorlar. Birinci sıfatın doğruluğunu bir tarafa bırakalım. Acaba Byron gerçekten Türk düşmanı mıdır?

Bir adamı, bilhassa büyük bir şairi herhangi bir milletin dostu göstermek için mutlaka onu bir başka millete düşman addetmek lüzumsuzdur. Hakikatte de Byron Türk düşmanı değildir. Bilhassa son dakikaya kadar kendisini terketmiyen İngiliz Fletcher, Yunanın düşmanı olacak kadar Türk dostudur. Hattâ vakit vakit Byron'a «Türklerin bu havaliden çekildiği gün huzur ve sükûnun bozulacağı» tarzında fikirler yürüttüğü de vakidir. Evvelce 1810 da Yunanistanı dolaşmış olan Byron, Yunanistandaki Türk hâkimiyetinden alâka ile bahseder, bu alâka bazan ak sakallı Türk paşalarına karşı hürmet ve hayranlık duymağa kadar varır. 1824 te ikinci defa Yunanistana mücahid» sıfatile geldiği söylenen Byron, esir edilen Türklere karşı Yunanlıların fena muamele etmelerine bile mâni olmuş, hattâ esir Türkleri bir müddet kendi ikametgâhında ağırlamıştır. Dahası var: Bir Türk idare adamının, ahlâksızlık ve fuhşu yüzünden bir Türk kadınını denize attırmasına isyan ediyor. Filhakika ismi Leylâ olan bu Türk kadınından Leila başlıklı şiirinde bile bahsetmiştir.

***

İngiliz şairini, bundan yüz on yedi sene evvel Yunanistana getiren saik, zannedildiği gibi, on altıncı asırdan sonra Avrupada uyanan Yunan muhabbeti değil, san'atkâr bir şahsiyetin şuurunda ve şuur altında topallık hâdisesinin uyandırdığı girift haleti ruhiyedir. Bu bakımdan Byron, Yunan istiklâlini anlatacak tarihçiden ziyade, «ruhî tahlil» cinin mevzuudur. Hele «istiklâl mücahidi» olması tamamile arızidir. Gerçi «bir Yunan bölüğü başında bir Türk taburuna karşı, elde kılıc olduğu halde yürümek günü» nden kendisi bahseder. Fakat bundan bahsettiği yerde «böyle bir günde ruhunun intizar ettiği elemsiz ve anî ölüm arzusu» nu da anlatır. Bu itibarla o zamanki Yunan vukuatı 1824 sıralarındaki fırtınalı bir ruh dünyası için sadece macera sahnesi olmuştur.

SAĞLIK NOTLARI

Laboratuarın zaferi

Yazan: Doktor Rusçuklu Hakkı

Avrupada kan gövdeyi götürürken Birleşik Amerika laboratuarlarında büyük zaferler doğdu. Beş derdin devasını bulmuşlar. Frengiye, kansere, yeni doğmuş çocukların ölümüne, çocuk felcine, gripe, kanamalara karşı laboratuarlarında, hastanelerinde yaptıkları savaşın neticesini bildiriyorlar.

Yedi milyondan fazla frengili varmış, Birleşik Amerikada. Frengi dört senede tedavi olunur, Sezar'ın Fransız usulile, vücude mütevaliyen bizmut ve civa vererek. Hastaların çoğu nihayete kadar tedaviyi takib etmezler, çok defa araya başka hastalık girer, tedavi yarıda kalır.

Tomas Harold, Hyman ve Leni Şayren Nevyorkta Mon Senayi hastanesinde çalışan bu hekimler, frengiyi beş günde iyi edebildiklerini ilân ettiler. Kullandıkları ilâcın mafarsanının esası, Fransızların 914 ü gibi bizmut. Tedavideki yıldırım tesiri ilâcda değil, tatbik olunan usulde: Yavaş şırınga etmek.

Hyman farkına varmış kana konulacak maddeye verilecek hız başlıbaşına bir şey, kana verilecek büyük bir miktar kadar önemli. Kana hızla yapılan şırınga ölüme sebeb olabilir. Hızlı bir şırınga ile tavşan ölüyor. Şu halde kan içine çok yüksek miktarda kimyevî bir madde sokulabilir, ağır, ağır şırınga etmek şartile...

Doktor Şagrin baktı ki bu keşif frengi tedavisini altüst edebilir. Damarlara yüksek miktarda arsenik sokmağa müsaid. Arsenik korkunc bir ilâc.

Hyman, Şagrin ve arkadaşları hastalarını yatağa yatırıyorlar, şırınga iğnelerini dirseklerine saplayorlar, içine bir boru ile iğnelere mafarsan veriyorlar. Şırıngalar sekiz, on saat sürüyor. Her üç saniyede iki damla ilâc kana giriyor. Hasta böylece, beş günde, on sekiz ayda alabileceği kadar arsenik alıyor.

Altıncı günü hastanın kanını araştırın: Taamül menfi, hasta iyi olmuştur. Bu tedavi çok ince bir gözcülük ve uyanıklık ister. Kesin bir şifa elde etmek için hastalığın başlangıcı henüz yakınken tedaviye başlamalı.

Ağır ağır şırınga etmek usulü her türlü kimyevî ilâclarda sınanabilir. İlkin akla geleni sıtmayı, uyku hastalığını tepeleyen arsenikli ilâclar. Şu halde ölüme karşı üç zafer kazanılmış olur, bir yerine...

***

Kanser 150,000 Amerikalı öldürüyor. her yıl; Fransadakinden 40,000 fazla. Kurbanların sayısı yıldan yıla artıyor. Sebebi bilinmiyor, ilâcı bulunmadı. Kanserli örgüler kaldırılıyor bedenden, eğer zamanında yetişilirse. Radiumla X şuaile tahrib edilir.

Birkaç yıl var katran sürterek fındık fareleri sun'î usulle kanserleştiriliyor. Sonra, sentetik bir madde bulundu: Metikolantren. Kanserleştiren cisimlerin en kuvvetlisi. Fındık farelerine bununla ameliyat yapılırsa şunlar görülüyor: Fındık fareleri ve keme sıçanları Metikolantren çıkarıyorlar, bu maddeyi müessir olmıyacak bir kılığa soktuktan sonra. Bunun hepsini o suretle çıkarabilseler, diyor, Doktor (Fise) kanserden kurtulabilecekler. Fareler bunu nasıl bu hale sokabilirler? Protrombin sayesinde. Protrombin kanseri karşılayacak ve kanserden koruyacak bir tarzda tesir ediyor. Bu bir terkib ki kanı pıhtılaştırmaya yarar.

***

Kanamaya karşı yeni bir kan aktarma tekniği bugün tamamile tekemmül etmiş bulunuyor. Kaza kurbanlarında, türlü türlü vahim hastalıklarda insandan insana kan vermekten ziyade işe yarayor. Yedi yıl oldu, Güdin adında biri yaralılara saklanmış kan vermek hakkında bir eser çıkarmıştı. Bu keşif ilerledi. Bugün serum ve kan şırınga ediliyor, içlerinde kan yuvarlacıkları bulunmadığı halde... Bunlar taze olarak yıllarca saklanabiliyor. Bunları şırınga etmek için ne kan zümreleri aranıyor, ne birbirine uymıyan kanlardan çıkan arızalar oluyor.

***

Kurtulanları kötürüm bıraktığı için, çocuk felci en korkunc belâlardan sayılır. Bunun tedavisi için, şimdiye kadar bu hastalıktan yeni kalkanların serumu kullanılıyor ve iyi geliyordu. Geliyor amma hastaları zayıf düşürüyor.

Kolumbiyalı iki hekim hastalığı keme sıçanlarile fındık farelerine geçirmeğe muvaffak olmuşlar. Sonra Pastör usulünce kuduz virüsünü birbiri ardınca üç uzviyetten köpekten, tavşandan ,insandan geçirdikleri gibi, şu sınamayı yapmışlar:

1 — Bir maymunu öldürecek kadar çocuk felci virüsünü bir keme sıçanına şırınga etmişler, sıçana bir şey olmamış gibi görünmüş. Belli olmıyan enfeksiyon denilen enfeksiyona tutulmuş.

2 — Bu sıçanın beyninden biraz başka sıçana şırınga edilmiş. Hafif bir felc. Virüs değişmeğe yüz tutmuş demek.

3 — 1, 2 numaralı farenin beyninden üçüncüye şırınga edilmiş felce tutulmuş. Bundan çıkarılan virüs fındık sıçanını öldürmüş.

4 — Bir maymuna verilen buserum, maymunu bütün çocuk felci enfeksiyonlarından kurtarmış. Bu zafer sayılmaz, müdahale halindeyiz, henüz...

***

Görünmiyen enfeksiyonlar, bu gün bizi bir başka keşfe doğru götürüyor: Gripin yahud enfloenzanın şifasına doğru.

1919 da meydana çıkan grip, Büyük Savaşta ölenlerden çok adam öldürdü. Gripi yapan virüs süzgüden geçiyordu. Mikroskopla görülebilecek gibi değil, çok küçük. 1918 epidemisi başladığı zaman hastalık adalardaki ahaliyi de kırıp geçiriyordu. Halbuki salgının başlangıcındanberi oralara hiç bir gemi uğramamıştı. Öyle sanılıyordu ki orada mikrob bulunuyordu, gizli bir şekilde. Ve uzun uykuya dalabiliyordu, o şekilde. Demek oluyor ki insan uzviyetinde belli olmıyan, gizli kalan bir başka illeti taşıyabiliyor ve onu başka bir mahlûka geçirebiliyor: İnsan köpek hastalığını köpeğe veriyor.

Rokfeller enstitüsünde birkaç hekim araştırmalarını bu temel üzerine kurdular .

***

Köpek hastalıklarının ve enfloenzanın virüslerini ekmek için en iyi tarlayı buldular: Kuluçka altına konmuş ve piliçlenmeğe başlamış yumurtalar... Yumurtadan çıkmazdan önce ölmüş piliçten bir serum çıkardılar, bunu insana şırınga ettiler. Kuluçka altına altmış yumurtadan geçirilmiş köpek hastalıkları virüs insanı gripten koruyor.

Önemli bir keşif daha, hele dünya yüzünde maişetin daraldığı bu zamanda bu önemi daha artıyor. Hayatî hamız asid patoleniki sun'î olarak yapmağa başladılar. Bu hamız yaşayan uzviyetlerin hemen hemen hepsinde var. B vitamininin belli başlı unsuru bu. B vitamini ise sinirlerin muvazene vitamini. Bedende bunun ihtiyat stoku yok, gıdalarla mütemadiyen yenilenmesi lâzım. Sefaletten ve savaştan doğan hastalıklara karşı bu vitaminden bir çare beklenir. Hele sinirleri muvazeneli bulundurmak için...

Dr. Rusçuklu HAKKI

Şehir ve Memleket Haberleri

Kadınlara düşen vazifeler

İstanbuldaki komite muhtelif kollar teşkil ederek faaliyete geçecek

Bayan İnönü imzasile Türk kadınını vatan müdafaasında yer almağa davet eden Ankara Hayırsevenler cemiyeti beyannamesinin, İstanbul münevver kadınları arasında uyandırdığı alâka, günden güne artmaktadır. Halk Partisi İstanbul idare heyeti azasından Hasene Ilgaz, bu alâkayı teşkilâtlandırma vazifesini üzerine almış bulunmaktadır.

Hasene Ilgaz, dün Vali ve Belediye Reisi Lûtfi Kırdarı ziyaret ederek İstanbul kadınlarından bugünkü vaziyet icabı, hangi sahalarda yardım istenilebileceği mevzuu etrafında kendisine izahat vermiştir. Öğrendiğimize göre, ilk iş olarak Bayan İnönünün beyannamesi teksir edilerek memleketin en uzak köşelerine kadar yayılacaktır.

Türk kadınını harbin zorluklarına ve külfetlerine alıştırmak için, İstanbulun tanınmış aile kadınlarından mürekkeb kollar teşkil edilecek ve bunlar, köylere varıncaya kadar Partinin Halkevleri ve semt ocakları bulunan yerlerde, vazife alarak kadınlarımızı irşad ve tenvir edeceklerdir.

Bu kollara, hükûmetin siyaset ve emniyeti icabı, halka tamim ve tebliğ ettiği şeylerin tatbikını kolaylaştırmak vazifesi de verilmiştir.

Kızılay Hastabakıcılık mektebinde ve diğer lüzum görülecek yerlerde yeniden geniş ölçüde tedrisat yapmak üzere hastabakıcılık kursları açılacaktır. Hastabakıcı yazılmak isteyenlerin, uzak mesafeler katetmeğe mecbur olmadan bulundukları yerde yapacakları müracaat derhal kebul edilecek ve böylece lüzumsuz vakit geçirilmesine meydan verilmiyecektir.

Kadınlarımızın pasif korunmada, zehirli gazlere karşı alınan müdafaa tedbirlerinde, deruhde edecekleri vazifeler tespit edilmiştir. Ayrıca kadınlarımıza göç esnasında, himayesiz kalmış çocukların barındırılmasında da hususî roller verilecektir. Çocuk Esirgeme Kurumunun teşkilâtı, harb halinde babası askere giden kimsesiz çocukları himaye için harekete gelecektir.

Harb halinde, yetim çocuklara yatak ve karyola verebilecek evlerin temini hususunda da münevver kadınlarımızın hayırseverliğinden istifade edilecektir.

Memleket kadınlığı, şehirde harb yüzünden zuhur edebilecek arızalara karşı da icab eden tedbirlerin alınmasında kendisine düşen vazifeyi yapacak ve meselâ, suların akmaması, telefon ve telgraf tellerinin kesilmesi, gibi hallerde pasif müdafaa ekiplerine yardımlarda bulunacaktır.

Bayan Lûtfi Kırdarın reisliği altında, Bayan Mimaroğlu ve şehrimizin münevver muhitlerine mensub bayanların iştirakile önünmüzdeki pazartesi günü saat 17,30 da büyük bir toplantı yapılacaktır. Bu toplantıya iştirak edecek bayanlar arasından seçilen bir heyet derhal faaliyete geçerek esaslı surette çalışmağa başlıyaacktır.

Tramvay vaziyeti

İdare müdürü gazetemize etraflı beyanatta bulundu

İstanbul tramvay idaresi ay başından itibaren tatbik edilmek üzere yeni bir yaz tarifesi hazırlamıştır. Tramvay ve elektrik müdürü Hulki Erden bir muharririmize şu izahatı vermiştir:

«— Transit olarak gelen bandajlardan elli tanesini aldık. Bunları derhal garajlardaki arabalara takacağız. Bu suretle araba adedi artacaktır. Münakalât Vekâleti kendi siparişleri arasında Rumanyaya bizim için de bandaj sipariş etmişti. Bunlar imal edilmektedir. İmali biter bitmez derhal gönderilecektir. İsveçe sipariş ettiğimiz tünel kayışı da imal edilmektedir. Tramvaylarda aylık kartların arzu edildiği kadar rağbet bulmaması bunun iyi organize edilmemiş olmasındandır. Maamafih bunlardan epeyce satılmıştır. Gidip gelme biletler ihdası hakkındaki teklifi tetkik ettik, tramvay hatlarında bunun kabiliyeti tatbikıyesini göremedik.

Otobüs vermek üzere bazı Amerikan firmalarının müracaatleri vardır. Usulüne tevfikan eksiltmeye koyarak gazetelerle ilân ettik.»

Anadoluya gidecekler

Deniz ve Demiryolları bugün müşterek bir talimatname neşredecekler

Karadeniz, Tırhan ve Aksu vapurları hazırlandı

Anadoluya gitmek istiyenlere verilecek bilet ve fişleri doldurmakla meşgul olan ekipler dün de faaliyetlerine devam ederek vapur ve tren hattiie gideceklere aid listeleri ve bunların isimlerini Devlet Deniz ve Devlet Demiryolları müdürlüklerine göndermişlerdir. Şimdiye kadar beş deniz ve on kara yoluna aid listeler hazırlanmıştır. Bu listelerle gitmek istiyenlerin miktarı aile itibarile 16,000 ve nüfus itibarile de 50,000 e yakındır. Bunlar güverte ve ambarlarda seyahat edeceklerdir. Yalnız hasta ve loğusalara kamaralar tahsis edilecektir. Mevkide seyahat etmek isteyenler yolcu vapurlarile seyahat etmek mecburiyetindedirler. Vilâyet, Denizyolları ve Demiryolları idarelerile müştereken bir talimatname hazırlamıştır. Bu talimatnamede gideceklerin ne günü hareket edecekleri ve hangi vapurlara binecekleri, hangi yerlerde oturacakları ve bunların eşyalarının sureti nakli etrafında geniş izahat verilmektedir. Mezkûr liste bugün ilân edilecektir. Diğer taraftan kaymakamlıklar şimdiden ilk posta ile gideceklerin biletlerini tevzie başlamışlardır.

Tahsis olunan vapurlar

Beyanname vererek meccanen nakillerini isteyen İstanbulluların Anadoluya geçmeleri için Denizyolları idaresinin üç vapur tahsis ettiğini yazmıştık. Bu vapurlar Karadeniz, Tırhan ve Aksudur. Bunların haddi istiabisi ve sefer vaziyetleri hakkında bütün esaslar hazırlanmış ve vapurlara göre muhtelif iskelelere çıkarılacak yolcuların taksimi yapılmıştır.

Yapılan plâna göre deniz nakliyatı bir mayısta başlıyacak ve 11 mayısta ikmal olunacaktır.

Vapurların kamaralarında münhasıran hastalar, loğusalar, çocuklular ve kadınlarla küçük çocuklar kalacaktır. Bunlar bu sıra ile ve kamara adedine göre tanzim olunacaktır.

Denizyolları idaresi vapurlarda izdiham olmaması ve karışıklığa meydan verilmemesi için tertibat almıştır.

Dünkü yangınlar

Küçükpazarda ahşab bir ev tamamen yandı

Küçüpazarda Hacıkadın mahallesinde maliye müfettişlerinden Sabrinin üç katlı ahşab evinden yangın çıkmış, ev tamamen yandıktan sonra etrafa sirayetine meydan verilmeden itfaiye tarafından söndürülmüştür.

★ Beyoğlunda Şahkulu mahallesinde 15 numaralı Koçonun marangoz dükkânında tutkal ocağından sıçrayan kıvılcım yüzünden yangın çıkmışsa da sür'atle söndürülmüştür.

★ Tarlabaşında Halebli sokağında 21 numaralı Eleniye aid evin ikinci katında yanmakta olan Meryemana kandilinin devrilmesi neticesi bir yangın başlangıcı vukua gelmişse de yetişen itfaiye tarafından genişlemesine meydan verilmeden söndürlümüştür.

İstanbul değirmenleri

Ofis mukaveleyi iki ay daha temdid etti

Bir buçuk aydanberi toprak mahsulleri ofisi emrinde çalışan İstanbul değirmenlerile olan mukavele ofis tarafından iki ay müddetle daha uzatılmıştır. Bu suretle değirmenler 25 hazirana kadar devlet hesabına çalışacaklardır.

Ofis mevcuda ilâveten yeniden 60,000 çuval un stoku yapmıştır. İstanbul Belediyesi emrine verilip de un stokları vücude getirilmesine tahsis olunacak 1 milyon lira Belediye tarafından Ofis emrine verilecektir. Ofis bu para ile Belediye hesabına 100,000 çuval un stoku yapacaktır. Belediye bu unları ofisten alıp muhafaza edecektir.

MAARİFTE

Üniversitede imtihanlar

Üniversitede dünden itibaren imtihanlar başlamıştır. Hukuk ve İktısad Fakültelerinin eleme imtihanlarına da bugün başlanacaktır. 15 mayısta Kadirga Talebe Yurdu tatil edilecektir.

POLİSTE

Bir sarhoş düştü

Ortaköyde Yıldız sokağı 24 numarada oturan Fethi, evvelki gece sarhoş bir halde evine giderken muvazenesini kaybederek düşmüş, muhtelif yerlerinden yaralanmıştır. Fethi, hâdiseyi müteakıb Beyoğlu hastanesine kaldırılmıştır.

HEM NALINA HEM MIHINA

Çocuklar için

Millî hakimiyet bayramı, aynı zamanda, çocuk bayramıdır; böylece dünün ve yarının bayramı, beraberce bir günde kutlanmaktadır. Bu 23 nisan gününde de memleketin her tarafında çocuğa hizmet için hazırlanan müteaddid eserlerin açılma törenleri yapılmıştır. Meselâ İstanbulda dört çocuk bahçesi, Divanyolunda çocuk kütübhanesinde bir çocuk yuvası açılmıştır. Benim, daha dört yaşında iken yeşil sarıklı, karasakallı heybetli ve haşin bir hocanın hâlâ hayali gözlerimden gitmiyen korkunc sopasının tehdidi altında «amentü» nün ilk harflerini sökmiye çalıştığım «iptidaiye» mektebi binası şimdi Cumhuriyet neslinin mesud yavrularına kütübhane ve kimsesiz çocuklara yuva olmak mazhariyetine ermiştir. Gedikpaşada, hayırsever doktorlarımızın fahrî olarak çalıştıkları bir çocuk dispanseri açılmıştır. Bursa[illegible] metruk bir medresedir ki hem harab olmaktan kurtulmuş, hem de hasta çocukların tedavisine yarar bir müessese olmuştur. Memleketin her tarafında mevcud bulunan böyle metruk medreseler, tekkeler ve mescidlerin bu gibi hayırlı işlerde kullanılması lüzumunu hatırlatmağa, bilmem, lüzum var mı?

Bu münasebetle Çocuk Esirgeme Kurumunun faaliyeti hakkında, kurum reis Kırklareli meb'usu doktor Fuad Umayın bana gönderdiği 20 yıllık çalışma istatistiğinden birkaç rakam [illegible]mek istiyorum .

Çocuk Esirgeme Kurumu 20 yıl [illegible] 700 merkez ve kol teşkil etmiştir. [illegible]ların 39,780 azası vardır.

Bu 20 yıl içinde genel merkez 1,369,737 çocuğu korumuş; [illegible] gönderebilen 427 şube de 2,100,[illegible] ğa bakmıştır. Böylece, 1940 senesi [illegible]na kadar korunan çocukların [illegible] 3,460,990 dır. Sütü olmıyan annelere verilen çocuk sütü ve sıcak yemek [illegible] zayıf çocukların sayısı 2,334,16[illegible] yekûndan muayene ve tedavi, diş [illegible]visi, elbise, ayakkabı, kasket, [illegible] okul levazımı, para yardımı gören çocuklar da 1,135,822 dir.

Kurumun bina, arsa, tarla, [illegible] bahçe gibi gayrimenkul emlâki [illegible] çadır. Kurumun meydana getirdiği [illegible] maî ve sıhhî yardım müesseseleri şunlardır: 2 doğum evi, 30 dispanser, [illegible] diş muayenehanesi, 11 süt damlası, [illegible] sıcak banyo, 4 yüzme havuzu, [illegible] yuvası, 2 ana mektebi, 1 çocuk [illegible] mektebi, 5 pansiyon, 75 talebe [illegible] 18 çocuk kütübhanesi, 12 sinema, [illegible]cuk bahçesi, 16 kreş yani gündüz [illegible] evi ve 2 de çocuk müzesi olmak [illegible] 270 müessese.

Genel merkez, ayrıca 4 milyon [illegible] nüsha kitab, levha, afiş, kart, [illegible] çocuk bakımı hakkında [illegible] ve ana mecmuası neşretmiştir.

Yalnız 1940 yılında genel [illegible] 129,328, diğer merkez ve şubeler [illegible] 575,062 çocuk olmak üzere 704,3[illegible]ğu korumuşlardır.

Bu rakamlrı, aman 20 senede [illegible] iş görülmüş, diye sütunuma [illegible]dım. Hedefim, daha çok çalışılmasını [illegible] min etmek ve hayırsever insanları [illegible] sahada daha büyük faaliyetlere [illegible] etmektir. Çocuk Esirgeme Kurumu [illegible] tün bu 20 senede yaptıklarını [illegible] yapabildiği zamandır ki sevinç [illegible]har etmeğe hakkımız olur.

Kurumun yapamadığı, fakat [illegible]ğa mecbur olduğu işler pek çoktur. [illegible] kilâtını genişletmesi, yardımlarını [illegible]ması, her muhtac çocuğa, her [illegible]ya yardım elini uzatması [illegible] gün, memnun olabileceğimiz [illegible] çocuğun milletin istikbali [illegible] anlaşılmış ve onu korumak, [illegible] yoluna girilmiş olmasındandır. [illegible] Dün, bunları düşünmüyorduk. [illegible] cuğu korumak fikri doğmuş, fikir büyümüş ve yürümüştür. [illegible]dükten sonra iş de yürür.

Yeni bir kazino

Belediye, Baltalimanında [illegible] Paşa yalısını tamir ve Belediye [illegible]nosu haline ifrağa karar vermiştir.

Bebek bahçesi de Belediyece [illegible] edilmektedir. Burasının ön kısmı [illegible] bahçe olacak, arka kısım da [illegible] çocuk bahçesi haline konulacaktır.

Küçük hikâye

Yıldırım tedavisi!

N. Tapman

Uzleti Efendiyi tanır mısınız?.. Hani şu Cebecide Hamamönü taraflarında oturan tıknaz, çember sakallı, mütevazı adam?.. Bilemediniz öyle mi?.. Belki görmüş de dikkat etmemişsinizdir. Zaten dışarıya pek seyrek çıkar. Fakat karısı Eda Hanımı mutlak görmüş olacaksınız. Çünkü o, kocası gibi eve kapanmaz. Bütün gün komşu komşu dolaşır. Gezmediği mahalle, ipini çekmediği kapı bırakmaz. Böylelikle hem hava alır, ferahlar; hem de derdini döker, içi açılır ve bu derdleşme sırasında adı geçenlerden kimini över, kimini ayıblar. (Evet.. Daha ziyade ayıblar) O zaman -para işlerindeki tutumluğunun aksine- sağa sola, büyük bir cömerdlikle, nasihat vermekten sakınmaz. Eğer muhatabile aralarında fikir ayrılığı varsa onunkini de kendi düşüncesine göre ayar etmeğe çalışır. Ve nihayet usandırıp pes dedirtinceye kadar uğraşır. Sonunda da fikirlerini kabul ettirir mi? Ettirir.

Uzleti Efendi, işte bu (muhatab) ların en başındadır. Oldum bittim karısının bir dediğini iki etmez. Fakat onun bu uysal huyu, daha ziyade, kadının otoritesinden ileri gelir. Tasavvur ediniz bir kere: Karşınızda 45 yıldır nezleye bile tutulmamış, enine boyuna bir vücud.. Sıhhat fışkıran kıpkırmızı ablak bir çehre.. Adamı tutunca (maazallah) pas gibi ayırabilecek güçlü kuvvetli kollar.. Yarısı aklaşmış kumral saçlarla ayni renkte gür kaşların altında gölgelenen, keskin bakışlı, enerjik bir çift yeşil göz.. Siz eğer bunlara; hiç yorulmadan birteviye işleyen ,iki de sağlam çene ilâve ederseniz Eda Hanımın portresini tamamlamış olursunuz. Mizacına gelince, onları da şu kısa sözlerle hulâsa edelim: Cadaloz mu cadaloz.. Çaçaron mu çaçaron.. İlle dediğinden şaşmaz mı şaşmaz.. Bahusus cimri mi cimri!..

Haydi, şimdi Uzleti Efendinin yerinde siz olun da bu kadına meydan okuyun bakalım!. Ne buyurdunuz? Geç yiğitim mi??..

***

Son günlerde, üzerinize afiyet, Uzleti Efendiye sık sık baş dönmeleri arız olur. Doktor mühim bir hastalık görmez. Güneşe, havaya ve bilhasa deniz banyolarına ihtiyacı olduğunu söyler. Eda Hanım, başına hiç yoktan masraf kapısı açacak, rahatını tedirgin edecek böyle bir tedavinin aleyhindedir. Kocasının, bu yaştan sonra denizlere dayanamıyacağını bahane eder. Doktor da, efendinin pek yaşlı sayılamıyacağı iddiasile (klâsik bir aded olduğu için) 21 defa deniz banyosunda ısrar eder.

Eskiden bir kutu hapla, bir şişe ilâcla yahud keskin bir nefesle pekâlâ tedavi mümkün olup dururken şimdi ne diye işi bu kadar uzattıklarına bir türlü mana veremiyen Eda Hanım, ilkin doktorun tavsiyesine aldırış etmek istemez. Fakat ,ya -Allah gecinden versin- adama bir hal oluverirse âleme ne cevab vereceğini düşünür. Hele, kocasını da doktorun sözlerine kapılmış görünce yan çizmiye imkân olmadığını anlar. İnsaflı bir gününde, hazırladığı iri bir hamam bohçasile Uzleti Efendiyi müstashiben, İstanbulun yolunu tutar.. Maltepeye mi, Suadiyeye mi... İşte böyle bir yere gelir, münasib bir otele iner.

Karı kocanın gelişi, sabahın erken bir vaktine rasladığından gün kazanmak maksadile hemen sahilin sığ ve tenha bir yerine çekilirler. Eda Hanım kocasını soyup beline bir peştamal sardıktan sonra, Alalhın birliğine emanetle, denize doğru kapar koyuverir. Kendi de bir kenarda durup seyre başlar,

Uzleti Efendi, şimdiye kadar denize; değil girmek, ayağının ucunu bile sokmuş değildi. Ya deniz? Onun da -sabahın ayazı altında- buz kesilmiş göğsü hafif hafif kabarıp iniyordu.

Derin endişeler içinde ilk adımını besmeleyle attığı bu heybetli sularla temastan adamcağıza bir haşyet gelir. Sanki çürük bir tahtaya basıyormuşçasına dikkat ve heyecan içinde biraz yürümeğe çalışır. Sular, dizkapağını aşınca soğuğun ve korkunun tesirile, büyülenmiş gibi, olduğu yerde mıhlanır kalır ve bugünlük bu kadarını kâfi bir tecrübe sayarak -inşaallahürrahman, yarından tezi yok işe başlamak azmile- tersyüzü kıyıyı boylar amma Eda Hanımdan yakasını kurtaramaz. Onun, (ileri!) kumandaları altında (lâhavle) çekerek, beceriksiz ve ihtiyatlı adımlarile tekrar açılır. Yürüdükçe sular dizlerinden göğsüne doğru yükselir. Yükseldikçe yürüyüşü daha biçimsizleşir, daha fazla sendeler. Nihayet boğazına çıkınca nefesi tutulur, tıkanacakmış gibi birşeyler olur ve gene sahile doğru kaçmaya başlar.

Eda Hanım bu tedaviden bir fayda ummamakla beraber, Ankaradan buraya kadar sarfettikleri avuc dolusu parayı gözönüne getirerek işi yarıda bırakmayı doğru bulmaz!

— A. A.. Ne yapıyorsun ayol? Çıldırdın mı sen?.. Hele dur biraz..

— Bu, ilkidir, Zarar yok.

— İlki sonu ne olacakmış. Hepsi bir.

— (Kıyıya doğru yürümesinde devamla) Bilmiyorsun ama, buz gibi...

Sıcak kumun üstünde, güneşin altında duran Eda Hanıma suyun soğukluğu vızgeldiği için haykırır:

— Hişşt!.. Sana söylüyorum. Münasebetsizliğin lüzumu yok.

— Yarın daha fazla dururum.

— Olmaz.

— İstersen bunu saymıyalım. Yarın başlarız...

— Oooh beyim!.. Yarın başlarmış. Bu rutubetli uğursuz yerlerde dura dura küflenmeye vaktim yok benim. Birayak evvel işimizi bitirelim de dönelim diyorum sana!..

Uzleti Efendi bir (lâhavle) daha çekerek çarnaçar sahilden uzaklaşır. Bu sefer tam bir çeyrek durur. Denizden çıktığı vakit her tarafı zangır zangır titriyor, çeneleri birbirine vuruyordu. Eda Hanım derhal onu sileceğine sarıp sarmalıyarak iyice kuruladığı, her tarafını ovaladığı için biraz kendine gelir. Hatta ısınır bile. Bu aralık dalgın dalgın düşünen karısı birdenbire sorar:

— Yemeğe daha epey vakit var. Hazır soyunmuşken şu ikinci banyoyu da yapsan nasıl olur?

— Ne ikinci banyosu?..

— Ay ne lâf anlamaz şeysin! Yemeğe vakit var diyorum. Boş duracağına ikinci banyoyu da yap da kurtul bari. Geriye on dokuz kalır. Fena mı? Bir gün kazanmış oluruz.

— Teşekkür ederim. Bugünlük bu kadar yeter.

— Otele günde üç lira verdiğimizden haberin yok galiba!

— Ne olursa olsun. Su pek soğuk.

— Aman nefesimi tükettirme benim. Para, kolayına kazanılmıyor.. Öyle har vurup harman savuracak vakitte değiliz.

Eda Hanım, bağıra bağıra söylerken gözlerini de hışımla açar, Uzleti Efendi, karısının bu vaziyetinden fena [illegible] Başı önünde süklüm püklüm [illegible]ya dalar.

— İşte, ne oldu sanki?.. Öl[illegible]

— Yahu tuhaf değil mi? İnsan [illegible]ye alışıyor. Su, bu sefer demin[illegible] soğuk gelmedi.

Eda Hanım, ekonomik düşünce[illegible] tesiri altında:

— Bak gördün mü?.. Öyleyse [illegible] banyoyu da yapabileceksin demek[illegible]

— Kadın, öldürecek misin beni?..

— Korkma birşeycik olmaz. Oldu [illegible] demki bir kere başladın. [illegible] Sonuna kadar git.

Uzleti Efendi, denizden artık [illegible] kadar ürkmediği için bu sefer [illegible] itiraz etmez. Yalnız biraz dinlenip [illegible] almasına müsaade ister. Sonra [illegible] banyoya başlar. Ne olacak işte [illegible] alıştı gitti. Öleyse dördüncü.. Hatta [illegible]şinci banyoyu da yapabilirdi. [illegible] her seferinde titriyerek sudan çıkar [illegible]leti Efendi iyice kurulanıp biraz [illegible]tan sonra tekrar işe başlıyordu.

Eda Hanım o gün akşama kadar [illegible] dikkatli ve titiz bir seyrü sefer [illegible] gibi, sahilde ayaküzeri durmuş; [illegible]ki çantasile verdiği işaretlerle ko[illegible] denizin istediği noktasına kadar [illegible]dip dilediği kadar beklettikten sonra [illegible]raya çıkmasına müsaade ediyor ve [illegible]rar suya daldırıyordu.

Nihayet yatsı ezanı okunurken [illegible] Efendi 21 banyosunu bitirmiş, artık [illegible]yinmeğe başlamıştı.

***

Ertesi gün Ankaraya döndüler. [illegible] Hanım birkaç gün bekledi. Fakat [illegible] Efendinin rahatsızlığında salâh [illegible] eski romatizmalarının da ayaklan[illegible] görünce dayanamadı. Kocasının kar[illegible]na geçip ellerini beline dayayarak [illegible]

— Oh olsun! diye çıkıştı, karısının [illegible]lemeyip doktorların sözüne uyanın [illegible] hali böyle olur işte!..

N. TAPMAN

SON HABERLER

Siyasi İcmal

Yarım tedbirlerin iflâsı

Yarım tedbirlerin, daima iflâsa mahkûm olduğu bir mütearife sayılırsa da bugünkü siyaset âleminde hâlâ bu yarım tedbirle tam iş başarmak imkânına inanıldığı bir çok misallerle göze çarpmaktadır.

İngilterenin Norveç macerası, yarım tedbire dayanan bir hareketti. Fransanın Majino'ya güvenerek başka herşeyi ihmal etmesi, yarım tedbirdi. İngilterenin bütün kuvvetile Yunanistana muzaheret vadetmesine rağmen, muzahereti mahdud kuvvetlerle yapması, yarım tedbirdi. İngilterenin şimalî Afrika harekâtını Bingazide tatil ederek Trablusgarb işini tamamlamaması, yarım tedbirdi. Amerikanın top, silâh ve mühimmat vermeyi kararlaştırarak İngilterenin bunları Amerikadan İngiltereye taşımasını beklemesi de yarım tedbirdir.

Bütün bunların yarım tedbir olduğunu söylemek, şüphe yok ki her tenkid gibi, gayet kolaydır. Ve bu tedbirleri bütünleştirmek, her ciddî işi başarmak gibi gayet müşküldür. Fakat maksad tenkid değil, bir hakikati anlatarak vaziyetin tam ve bütün tedbirle harekete doğru bir istikamet aldığını göstermektir.

Nitekim bugünkü Amerika gazeteleri de ayni fikri ileri sürmekte ve bilhaşa Amerikanın şimdiye kadar yaptığı yardımın da yarım tedbir mahiyetini geçmediğini anlatmaktadır. Ayni halin diğer işlerde tebarüz ettiği de besbellidir. Amerikalıların tam tedbirle hareket ihtiyacını hissetmeleri, herhalde bir tekâmül sayılabilir. Fakat yarım tedbirin, tam tedbir mahiyetini almak için uzun bir vakitl kaybedilmemesi umulur.

Bununla beraber göze çarpan bir nokta, İngilterenin tam tedbirli hareketi, Atlantik harbine tahsis ettiğidir. Çünkü İngilterede hüküm süren kanaate göre, harbin mukadderatını tayin edecek ve harbin kazanılmasına, yahud kaybedilmesine saik olacak muharebe budur. Amerikalıların da ayni mütaleada bulundukları Mister Ruzvelt'in dünkü beyanatından anlaşılıyordu. Mister Ruzvelt, asıl İngilterenin müdafaasını kuvvetlendirmek lâzım geldiğini söyledikten sonra İngilterenin Yunanistanda mağlûb olmakla, yahud şarkî Akdenizden uzaklaşmakla harbi kaybetmiyeceğini söylemiş ve bütün dikkati Atlantik üzerinde toplamak istemiştir. Ayni noktai nazarın İngilterede de hâkim olduğu göze çarpmakta ve bu yüzden İngilterenin bu harb haricinde meşgul olduğu sahnelerin ancak tâli mahiyette olduğu iddia edilmektedir. Bu iddiaya göre tâli mahiyetteki harb sahnelerile meşgul olmanın hedefi, yalnız tecavüz siyasetinin kollarını sallaya sallaya her tarafı istilâ etmesine elden geldiği kadar mâni olmaktır.

Bu telâkkinin bilhassa son günlerde ileri sürülmesi, harbin Atlantik cephesinden gayrı cephelerinde hüküm süren yarım tedbirliliği, muhakkak değilse de, mazur göstermeyi istihdaf etmektedir. Fakat bunun kolay kolay mazur görülmiyeceği muhakkaktır. Çünkü tam tedbirliliği yalnız bir cepheye hasretmek de yarım tedbir mahiyetindedir ve bilhassa, yardım vadini alan milletlerin ancak o cephedeki hazırlığı tamamlamak için kullanıldıklarını ve hiç olmazsa muvakkaten feda edildiklerini hissettiren bir harekettir.

Hulâsa harb yarım tedbirlere dayanan bir mahiyetten tam tedbirli mahiyete doğru yürüyeceği ve bu yüzden iki muharib tarafın artık bilvasıta değil, daha fazla doğrudan doğruya harbetmek yolunu tutacakları anlaşılmaktadır.

İngiltere ile Almanyanın bu harbe tutuşmaları sırasında Amerika tam tedbirli davranırsa, Atlantikte ve garbî Avrupada ciddî muharebeler beklenir.

Ömer Rıza DOĞRUL

Vali muavinleri arasında tebeddülât

Ankara 24 (Telefonla) — Malatya Vali muavini Cahid Kınay Eskişehir Vali muavinliğine, Diyarbakır Vali muavini Orhan Sami Seyhan idare heyeti azalığına tayin edilmişlerdir.

Diyarbakır Vali muavinliği kadrosu Kocaeli Vilâyetine verilerek Seyhan idare heyeti azası İsmail Vehbi Kocaeli Vali muavinliğine, Bayındır kaymakamı Remzi Ülkü Manisa Vilâyet idare heyeti azalığına, Erzincan Vali muavini Hâmi Arıkan kadrosile birlikte Antalya Vali muavinliğine tayin olundular.

Meclis bugün toplanıyor

Ankara 24 (Telefonla) — Büyük Millet Meclisi yarın saat 15 te toplanacaktır. Birkaç meb'usun teşriî masuniyetlerinin kaldırılması hakkındaki tezkereler ile bunlara isnad edilen suçlara nazaran takibatın devre sonunda yapılması hakkındaki Adliye ve Teşkilâtı Esasiye encümenlerinden mürekkeb muhtelit encümen mazbataları ve bazı ölüm cezalarının tasdikı hakkındaki tezkereler Meclisin yarınki ruznamesinde yer almıştır. Jandarma eratı hakkındaki kanuna ek kanun lâyihası da yarınki toplantıda konuşulacaktır.

Trablus bombardımanı nasıl oldu?

Amiral gemisinde bulunan Reuter muhabiri gördüklerini anlatıyor

Londra 24 (a.a.) — Reuter ajansının Akdeniz saffıharb filosu Amiral gemisinde bulunan hususî muhabiri bildiriyor:

İngiliz Akdeniz filosunun zırhlı ve hafif cüzütamlarının 50 dakika içinde İtalyanın şimalî Afrikadaki başlıca limanı olan Trablusgarba nasıl 553 ton sikletinde obüs attıklarını seyrettim.

Pazartesi günü şafaktan az evvel başlıyan bombardıman bu harbin en şiddetli bomabrdımanı olmuştur. Tayyarelerle yapılan tarassudların şimdiye kadar teyid ettiği neticeler arasında torpito muhriblerinin demirlemesine mahsus mahalde bir düşman torpito muhribinin ağır hasara uğraması ve beş ticaret vapurunun tamamile yanmış ve batmış bulunması vardır. Bunlardan başka diğer dört vapura da isabet vaki olmuş ve bu vapurlar batmıştır.

Bombardımanın başlıca hedeflerinden birini teşkil eden İspanyol rıhtımına 36 santimetrelik iki salvo isabet etmiştir. Aynı çapta topların iki isabeti daha vaki olduğu zannedilmektedir. Bunu takib eden altı dakika içinde en hafif toplarla depolar ve bürolar tahrib edilmiştir. Elektrik santralı, bir gar ve bir askerî iaşe ve levazım deposu hasara uğratılmıştır. Ordu umumî karargâhı olduğu zannedilen büyük bir binanın yıkıldığı görülmüştür. Bir mazot deposuna tam isabet vaki olması üzerine depo ateş almıştır.

Açık denizde geçirdiğimiz beş gün içinde donanmaya mensub pilotlar Cant tipinde iki tayyare ile kıtaat nakline mahsus dört büyük Alman nakliye tayyaresi düşürmüşlerdir. Büyük bir Dornier tayyaresi de denize inmeğe mecbur edilmiştir. Bu harekât esnasında yalnız bir avcı tayyaresi kaybettik. Ne insanca ve ne de maddî başka bir zayiatımız yoktur.

Pazar akşamı büyük bir sür'atle Trablusgarba doğru yol aldığımız sırada düşman niyetimizden tamamile gafil bulunuyordu. Trablusa iki saat bir mesafede tayyare dafi toplarının şiddetli ateşi başladığını gördüğüm zaman İngiliz tayyarelerinin hücuma geçtiğini anladım. Deniz çok sakindi. Hava bombardımanı dolayısile şehir toz ve dumanla kaplanmış bulunuyordu. Onunla beraber ilk savlomuz şehir üzerine büyük bir gürültü ile düşerek ortalığı toza, dumana karıştırdığı sırada büyük bir geminin limanda demirli bulunduğunu gördük. İlk endaht bütün harb gemilerimizin ateşe başlamak için bekledikleri bir işaret oldu.

Hedefimizin önünden geçtiğimiz halde gemi hiç kımıldanmıyor gibi idi. 25 dakika hiç bir mukabele görmedik. Müdafiler, şehri aydınlatmak için tayyarelerimizin attığı tenvir fişeklerini düşürmeğe çalışmaktan başka bir şey yapmıyorlardı. 25 dakika sonra istikametimizi değiştirdiğimiz sırada düşmanın sahil bataryaları üzerimize ateş etmeğe başladı. Saat 5,50 ye kadar bütün gemilerimiz ateşe devam etti.. Bombardımanın bu ikinci kısmı da 25 dakika sürdü. Trablusun bende bıraktığı son intiba bu şehrin kesif bir duman ve kum perdesi altına gömülen büyük bir ankaz tabakasından ibaret kaldığıdır. Düman sütunları arasından alevler yükseliyor ve petrol deposu mütemadiyen yanıyordu.

Filomuz üç bin kilometrelik bir mesafeyi katederek büyük bir bombardıman başarmağa muvaffak olduğunu bir kere daha ispat etmiştir. Bu harekât esnasında gemilerimiz düşman tayyarelerine karşı bir mermi bile endaht etmeğe ihtiyac hissetmemişlerdir. Bu da donanma tayyarelerinin düşmanın bir hava hücumu hazırlamasına meydan vermiyecek şekilde düşman tayyarelerini yakalamağa muvaffak olduklarını gösterir.

Millî Şefimizin fotografları

Ankara 24 (a.a.) — Bugün Manisa, Bilecik, Niğdeden aldığımız telgraflar Millî Şef İsmet İnönünün imzalarile hediye ettikleri fotografların bu vilâyet merkezlerindeki Parti ve Halkevlerinde şeref mevkiine konulmuş olduğunu bildirmektedir. Bu münasebetle yapılan toplantılara iştirak etmiş olan on binlerce halk Millî Şef İnönüne karşı sarsılmaz bağlılık ve sevgi duygularını bir defa daha en içten tezahüratla izhar ve ifade eylemişlerdir.

Türk Hava kurumuna vatandaş yardımları

Ankara 24 (a.a.) — Türk Hava kurumuna yapılmakta olan yardımlar hakkında bugün bize verilen malûmata göre, Azığda Taşo İlyas kuruma 300, Karakin Kostan 250, tüccar Mevkut Bensen, Sadık Saf ikişer yüz, tüccar Mehmed İşeğ 125, kunduracı Zülfükar Akkuş, Beyzar Nallar, Veron Nallar, tüccar Muhiddin Sabuncu, Hilmi Pamukçu, Bayram Yalçın, Hüseyin Dinç, Süleyman Tecimer, Tahir Metin, İbrahim Aslan, Şerif Kömürcü yüzer, tüccar Civan Metin 75, Kemal Zırhlı, kahveci Rıfkı ve Sabri, Abdülmelih, İhsan Turan ellişer ve diğer bir kısım vatandaşlar da yekûnu 390 lirayı bulan teberruda bulunmuşlardır. Emirdağda Dağınık köyünden Hacı İsmail de kuruma 100 lira vermiştir.

Lise ilk sınıflar talebesinin imtihanlarında bir kolaylık

Ankara 24 (a.a.) — Maarif Vekilliğinden tebliğ edilmiştir:

1 — Resmî ve hususî liselerin birinci ve ikinci sınıf talebelerinden askerlik dersinin sözlü imtihanlarına girmeden kendi okullarından ayrılıp başka şehirlere gitmiş bulunan talebe, halen bulundukları mıntakalardaki liselerde bu dersin sözlü imtihanlarına alınacaklardır.

Bu imtihanlara girmek istiyen talebelerden hiç bir vesika aranmıyacaktır. Yalnız talebelerin kazandıkları notlar fotoğraflı bir kâğıda yazılarak mensub oldukları okullara gönderilecek ve Vekilliğe de malûmat verilecektir.

2 — Durumları bu şekilde olan talebelerin imtihana girmek üzere bulundukları yere en yakın lise müdürlüklerine hemen müracaat etmeleri lâzımdır.

İstanbul Müddeiumumisi Ankarada

Ankara 24 (Telefonla) — İstanbul Cumhuriyet Müddeiumumisi Hikmet Onat bugün Ankaraya gelmiştir. İstanbul Adliyesi işleri etrafında Vekâletle temaslarda bulunmuştur. Hikmet Onat malî yılbaşı dolayısile Ankaraya geldiğini ve burada bir iki gün daha kalacağını bana söyledi.

Avustralyada millî harb hükûmeti kuruluyor

Sydney 24 (a.a.) — Başvekâlet vekili Fadden işçi partisinin de bütün fırkaların iştirakile kurulmuş olan millî hükûmete girmeğe davet edildiğini beyan etmiştir. Bu karar, şimdi Londrada bulunan Avustralya Başvekili Menziesin oradan yaptığı bir hitab üzerine alınmıştır. Başvekil, bu hitabında bütün Avustralyalıların sıkı bir saf teşkil ederek hakikî ve millî bir harb hükûmeti vücude getirmelerini istemiştir.

Lindberg: Beşinci kolun şeyhi

Ottawa 24 (a.a.) — Albay Lindberg, Nevyorkta bir nutuk söyliyerek İngiltereye şiddetle hücum etmiştir. Lindbergin İngiltereye karşı hücumları, Kanadalıları hiçbir suretle alâkadar etmez. Kanadalılar, Lindberg'i beşinci kolun şeyhi olarak telâkki etmektedir. Lindberg'in şöhreti Kanadada her tarafta çok düşmüştür. Bazı kimseler Lindberg'in, şimalî Amerikada demokrasinin sukutu için çalışan bazı teşekküllerin sözcüsü olduğu fikrindedirler.

Düşünceler

Makine medeniyetinin san'at ve ahlâka tesiri

Yazan: **CAFER SENO**

I

Asrımızda yüksek ve baş döndürücü inkişaf imkânı bulan makine ve endüstri insanlarda enerji tasarrufuna doğru kuvvetli bir temayül hasıl etmiştir. Bunun neticesi olarak cemiyet hayatımızda az ve kolay bir çalışma ile geniş ve çabuk muvaffakiyet meşaklarını arayan bir zihniyet teşekkülü karşısında bulunuyoruz.

Makine fennindeki tekâmülün hayat ve sanayi sahasında temin ettiği kolaylıklar, konfor ve rahatlık insanların ahlâk ve tabiatlarında zarurî olarak bir değişiklik yapacaktı. Bu suretle zamanın başlıca karakterini vücude getirerek onu hususî bir hüviyetle tebarüz ettiren makine medeniyeti, devrin psikolojisi üzerinde gittikçe fazla müessir olmağa başlamıştır. Bu hal, ayni zamanda makinenin hasıl ettiği cehennemî sür'at ve hareket imkânlarıla birleşerek devrimizin esaslı iki mühim tezadını vücude getiriyor.

Zamane adamı, bedenî sâyi tasarruf noktasından düne nazaran çok daha tembeldir. Buna mukabil makinenin yarattığı kolaylıklardan dolayı hareket kabiliyeti fazladır. Her işte sür'at, mümkün olduğu kadar fazla sür'at ihtirası makine sayesinde elde ettiğimiz imkânların bir neticesidir.

Bu neticenin husule getirdiği vaziyet şudur: Makine beşerî mesaiyi asgarî hadde indirmek gayesile insanları tembelleştirirken, diğer cihetten gene makinenin bahşettiği yüksek hareket kabiliyeti bizi ileriye sevketmektedir.

Tabiî halinde tembel bir varlık olan insanı harekete getiren ihtiyaç ve düşüncedir. Beşeriyet ilk gündenberi bütün zekâ ve kabiliyetini bu tabiî meyelânına mutabık hayat şartlarını vücude getirmek için ayarlamıştır. Bu gayenin tahakkuku yolunda, insanlar her devirde yeni yeni medeniyetler teşkil etmişlerdir.

Fakat, maddî ve amelî hayat sahalarında beşeriyete iyi bir şans, nisbî bir saadet getiren bu medeniyet, fikir ve san'at bahsinde ve ahlâk üzerinde bilâkis hiç de faydalı olmuşa benzemiyor, yahud bu faydayı idrak etmemiz için zaman henüz tekâmülünü yapmamıştır.

Zamana atfedilen ahlâkî kusurların hemen bir çoğunun, makine sayesinde rahata ve kolaylığa alışan insanın tembelleşen tabiatından doğmuş olduğunu iddia etmek pek yanlış bir düşünce olmıyacaktır.

Eski zamanların çetin ve yorucu şartları içinde safiyetini muhafaza etmiş kuvvetli bir karakter istiyen hayat mücadelesi, bugün, makinenin yarattığı şartlara uyarak, eskisine nazaran çok farklı bir vaziyet göstermektedir.

Asrın maddiyeci ruhunu alabildiğine genişleterek dünün bir çok kıymetlerini, hükümden düşürmese bile onları istihfafla düşünmemizi mucib olan bu vaziyet insanlardaki avantürie hayat arzularına daha umumî bir mahiyet vermiş oluyor.

II

Eski eserlere verdiğimiz kıymet, onların sadece maziye aid bir hatıra olmalarından ibaret değildir. Belki, sahiflerinin ömür törpülüyen uzun ve dikkatli bir çalışma neticesinde elde ettikleri yüksek marifetin esere inkılâb edişindeki güzelliğe olan hayranlığımızdan ileri geliyor.

Bunun içindir ki hakikî bir marifet mahsulü olarak değer kazanmış eski eserlerde devrin hâkim vasıflarile birlikte sahiblerinin benliklerini, zevk ve dehalarını aksettiren gizli bir ifade vardır.

Fakat, fabrika halinde bu ifadeyi bulmak mümkün olamaz. Çünkü o, en çabuk bir zamanda en çok ve ucuz iş çıkarmak zorundadır. Bu sebeble makinenin bir günde yüzlerce emsalini meydana getirdiği eserlerin şahsiyetten mahrum cansız motiflerinde göz kamaştırıcı renklerden, aldatıcı desenlerden başka bir şey bulamıyoruz.

Vâkıâ, zamanımızda bu şekilde uzun ve san'atkârane çalışmalara artık imkân kalmamıştır. Bir halı seccadesi üzerinde bütün san'at kabiliyetini, dehasını harcayacak san'atkâr bir dilim ekmek parası bulamıyarak açlıktan ölmeğe mahkûmdur.

Gündelik hayatta ucuz ve pratiğe ehemmiyet verildiği için eski san'atkârane işçiliği ihmal ederek harcıâlem fabrika malını tercih etmemekte bir sebeb yoktur. Bu itibarla eski işçinin ve işçiliğin ortadan kalkmasile fazla bir şey kaybetmiş olmuyoruz.

***

Lâkin, gerek san'at, gerek edebiyat, makinenin müdahalesinden tamamile uzak, ferdin mütemadî çalışmasile, istidad ve dehasile elde edilen bir marifet şubesidir. Bundan dolayı, beşer sâyini asgarî hadde indirmeği gaye edinen ve harekette sür'at arayan anlayışın bu sahadaki tesiri pek iyi ve müspet neticeler vermemiştir.

Cemiyette yaşayan meyil ve telâkkilere karşı fazla hassas olan ve ondaki realiteyi aksettiren fikir ve san'at hayatının, zamanın bu tembel, harekete meyyal tabiatına uygun bir istikamette yürümesi, şimdi içine düşmüş olduğu buhranın belki de başlıca sebeblerinden biridir.

Fikir ve san'at, mahiyeti itibarile statik olmaktan ziyade, hayat ve cemiyetle birlikte ayni tempoda yürümesi lâzım gelen bir vâkıadır. Böyle olmakla beraber, hayatın arzettiği yüksek medeniyet derecesine, asrın bütün sür'at ve kolaylık imkânlarına rağmen, san'at daima bakir bir iptidailik muhafaza edecek, her türlü teknik vasıtadan mahrum bir halde ferdin bizzat sâyine, istidadına bağlı kalacaktır.

Usul ve tarz ne olursa olsun, san'at marifetini iktisab etmiş bin sene evvelki san'atkâr nasıl çalışmışsa bu günkü san'at adamı da ayni cehdi ve istidadı göstermek mevkiindedir. Az emek, kolay ve çabuk muvaffakiyet düşüncesine yer vermek san'atı öldürmektir.

Yenilik cazib ve parlak etiketini kendilerine siper yaparak, her gün türlü türlü isim ve iddialarla meydana çıkıp batan san'at cereyanları bu sakar zihniyeti gösteren güzel bir misaldir.

İçlerinde bazı değerli istidadlar olmakla beraber, devrin bu haleti ruhiyesi; ekserisi çalışmadan, yorulmadan muvaffakiyet ve şöhret yolları arayan bir takım tembel istidadsızlara en cahilâne ve eblehane eserleri modern sanat patentesi altında ortaya çıkarmak cüretini veriyor.

Çocukların duvarlara tebeşir veya kömürle çizdikleri resimlere benzeyen o mânasız, nispetsiz şekillerin idrakimizin fevkinde bir san'at muvaffakiyeti kazandığı bir devirde, kafasında söylenecek makul bir fikri, ruhunda anlatılacak bir duygusu olmıyan, san'atın güç ve yorucu tekniğinden habersiz kimselerin şekilden, mânadan, âhenkten mahrum sözlerine niçin; şiir veya edebiyat payesi verilmesin!...

Beceremedikleri için san'atın bütün unsurlarını red ve inkâr ederek yeni bir çığır açtıklarını gururla ilân edenler, nihayet makine medeniyetinin ters bir cilvesine kurban olmuşlardır ki bu da onları kısmen mazur gösterebilecek bir sebeb teşkil edebilir..

III

Güzellik hiç bir zaman basit ve mânasız olmamıştır. Emerson'un dediği gibi: Satıhtan ayırıp bizi eşyanın derinliğine götüren ve san'atı doğuran şeydir ki bu mahiyetle bizatihî bir mükemmeliyet ifadesini de haizdir. Böyle olduğu için, ele çabuk ve kolay geçen bir şey değildir. Onu elde edebilmek için beşerî ilhama istinad eden yüksek ve çetin bir cehid lâzımdır.

Güzellik insanla doğmuş, onunla devam eden bir fikirdir. İnsanı dünyadan kaldırınız! Bütün varlık, kâinat füsununu kaybeder, mânası olmıyan bir yığın maddeden ibaret kalır.. Ona mânayı veren insan, bu mânanın en yüksek derecesini güzellik fikrile ifadelendirmiştir.

İnsanlar, müşterek vasıflarile muayyen mizac ve hassasiyetlere ayrılmıştır. Her san'at cereyanı muvaffak olabilmek için bu hassasiyetlerden bir kısmına kendini kabul ettirmek mecburiyetindedir. San'at eseri bu muhtelif hassasiyetlere tesir sahası itibarile şümul ve ehemmiyet kazanır..

Bu hassasiyetlerden hiç birine hitab edemiyen eserler garabet ve sun'iliğe düşerek san'at hududunun haricinde kalmağa ve ölmeğe mahkûmdur.

Bundan dolayı, hiç bir hassasiyeti tatmin edemiyerek adî bir tulûat mahiyetinde kalan bu günkü san'at ve edebiyat hayatı da zaman zaman dünyamızı saran mânasız moda cereyanları gibi bir kaç gün hükmünü sürdükten sonra unutulup gidecektir.

Fikir ve san'at âleminde, her aykırı ve zoraki şey giib ruhlara üzüntü ve bıkkınlık veren bu halin devam edeceğini zannetmiyoruz. Bu beyhude tecrübeden sonra fikrin yeni bir kalkınma ihtiyacile harekete geçeceği şüphesizdir.

Son zamanlarda sık sık ileri sürülen vuzuh ve klâsizm bahisleri, bu hareketin ilk ve mütereddid kımıldayışlarını gösteren iyi bir işarettir.

Klâsizme dönüş beyhude bir teşebbüstür. Fakat bu düşünce altında selim akla, yüksek ve samimî hisse, san'atkârane cehde, mutlak ve ebedî güzelliğe dönmek mümkündür.

Hakikî ve asil çehresile böyle yeni ve yaratıcı bir san'at cereyanı başlayabilmesi için, her şeyden önce, onu parazitlerle dolduran avantöriye zihniyetin ortadan silinmesini beklemeliyiz..

İngiliz donanması

Yeni ve büyük bir zırhlı kazanmak üzere

Londra 24 (a.a.) — Yeni «Prens of Wales» zırhlısının ikmal edilmek üzere olduğu ve şimdi toplarının yerleştirilmesine başlandığı bilirilmektedir. Bu zırhlı «Beşinci George» tipindeki yeni İngiliz harb gemilerinin ikincisini teşkil etmekte olup pek yakında servise girecektir. Beşinci George bundan bir müddet evvel Lord Halifaks'ı Amerikaya götürmüştü. Prens of Wales 1939 da denize indirilmiş ve o zamandanberi inşaatının bitirilmesine ve teçhizatının tamamlanmasına çalışılmıştır Yeni zırhlı 35,000 tonluktur. 33,6 lık 10 tane topu vardır. Bu toplar yeni bir modele göre imal edilmiş olup eski tip 36 lık toplara nazaran daha müessir ateşli ve daha uzun menzillidirler. Bundan başka yeniden daha küçük çapta 16 topla müteaddid tayyare defi topu vardır. Sür'ati 30 milden fazladır.

Tokatta İsmetpaşa okulu

Tokat 24 (a.a.) — Tokat merkezinde yeniden yapılacak İsmetpaşa ilk okulunun temel atma merasimi bugün yapılmıştır.

Yugoslav Kralı

Hükûmetile beraber harbe devam edecek

Londra 24 (a.a.) — Yugoslavya Kralı Piyer ve hükûmeti Ortaşarkta bulundukları yerden müşterek düşmana karşı İngiltere ile birlikte mücadeleye devam edeceklerdir. Muvakkat bir zaman için mütecavizin çizmesi altında bulunan Sırbların, Hırvatların ve Slovenlerin Kral ve hükûmetinin gayretlerine muzaheret edecekleri muhakkaktır. Sırblar, Hırvatlar ve Slovenler nihaî zafere intizaren mücadeleye devam etmekten farığ kalmıyacaklar ve Çörçil'in dediği gibi «Halde kaybedilen ne olursa olsun 13 nisanın istikbali kurtardığını» hatırlıyacaklardır.

Paristeki talebelerimiz Berlinde

Berlin 24 (a.a.) — Paristen gelen Türk talebeleri Berline varmışlardır. Türk talebeleri çarşamba akşamı Köstence yolu ile İstanbula hareket edeceklerdir.

Meclisten geri alınan lâyiha

Ankara 24 (Telefonla) — Perakende ticarette etiket koyma mecburiyetine dair kanun lâyihasını hükûmet bir tezkere ile Meclisten geri istemiştir.

Hadiseler Arasında — FELEK

Çenemizi tutalım! Amma...

Hakları var.

Bire beş katarak, nereden gelip nereye gittiğini bilmiyerek muttasıl konuşuyoruz. Ordular kuruyor, ordular bozuyor, şehirler zaptettiriyor, muahedeler, anlaşmalar, dinleşmeler yaptırıyoruz. Kolay gele yahu!

Elinde kâh kuruşa inen kâh çeyreğe yükselen dört sahifeli bir (varakpare) den başka malûmat membaı olmadan yapılan bu gevezeliklerin faydası yok. Zararı çok!

Onun için çenemizi tutalım... Bu bir!

İkincisi, konuşurken de dilimize dikkat edelim. Yani görüştüğümüz türkçenin bozulmamasına çalışalım. Zira yavaş yavaş bu güzelim lisan maalesef Ermeni şivesine yaklaşıyor.

— Nereden nereye geçiyorsun! demeyin. Bu fırsatla demek istiyorum ki türkçeyi bizim gibi senelerdenberi temiz konuşmaya ve temiz konuşulduğunu işitmeye alışmış olanlar elini eteğini çekince dilimizin Ermeni şivesile konuşulması bedbaht bir mukadder olarak gözümün önüne dikilmektedir.

Bir taraftan çenemizi tutarken öteden de dilimize dikkat etmeyi işte bunun için istiyorum.

Edebiyat hocaları, dil öğretmenleri, (filolog) lar velhasıl dil babında kalbur üstüne gelen mütehassıslar, işin felsefesile, lûgat, kök ve iştikaklarile uğraşırken benim ileri süreceğim şey sadece şu fonetik dediğimiz imlâya ya tamamile dikkat etmek yahud büsbütün bunu ortadan kaldırarak kelimelerin telâffuzlarını ayrı ayrı öğretmektir. Çünkü dilde mevcud kelimelerin yeni yazıdan evvelki telâffuz şekillerini bilmiyenler bu kelimeleri bugünkü imlâya göre okurken Ermeni şivesile telâffuza mecbur oluyorlar.

Asırlarca üzerinde çalışılmış ve hakikaten gerek ifade gerek telâffuz bakımından güzel bir hale sokulmuş olan türkçeyi birkaç senelik bir ihmal ile berbad etmek doğru değildir ve hakkımız yoktur.

Ben bir takım kelimelerin böyle yanlış söylendiğini işittikçe karşımdakinin taklid yaptığını sanıyorum. Artık arabî farisî kaidelerle terkibler yapılmasına ben de taraftar değilim. Lâkin yerine tam karşılığını koyamadığımız menşei bu iki şark lisanı olan emektar kelimeleri de kaldırıp atmakla dilimizin ifade kudretini, mana dairesini daraltmağa da razı değilim. Çünkü medeniyetin başlıca unsurlarından biri ve belki birincisi dil zenginliğidir. Ötedenberi dilimize alıp benimsediğimiz kelimeleri atmak şöyle dursun bunların türkçelerini bulsak dahi onları gene lûgatimize maletmek bir zenginliktir. Halk dilinde olmasa bile süslü ve yüksek dilde bunların yeri vardır.

Telâffuz bahsini lûgat davasile karıştırdım. Sadade döneyim:

Hepimizin bildiğimiz eczahâne şimdi eczane yazılıyor. Bu kelimenin türkçedeki telâffuzunu işitmemiş veya kulağı bu kelimeye alışmamış olanların bunu bir Ermeni gibi okumamasına sebeb var mıdır?

Postane, hastane kelimeleri de böyle. Buna mukabil ticarethane, imalâthane diyor ve yazıyoruz. Neden?

Kimsenin bunlara cevab verecek hali yok! Bir de dilin güzelliği onun telâffuzundaki yumuşaklıkta, inip çıkmalar, uzalıp kısalmalardadır.

Biz bu fonetik imlâyı iyi yazmaz da bir çok kelimelerimizdeki (imale) leri, uzatma işaretleri veya diğer usullerle yazıda ifade edemez veya etmeyi ihmal edersek beş, nihayet on sene sonra dilimiz tanılmaz hale gelecektir.

Bunun için dil müessesesini takviye ve hatta tesis etmemiz icab ediyor.

Bir dilin harflerini, imlâsını, gramerini değiştirmek dünden bugüne çamaşır değiştirir gibi kolay olur ibr şey değildir. Bu değişikliğin, bünyeyi sarsmaması için bir çok tedbirler almak gerektir. Bir kere, herşeyden evvel dil babında salâhiyetli bir müessese kurmamız lâzımdır: Akademi, encümen, enstitü gibi. İkincisi eksikliği artık söz götürmiyen bir iki harfi daha alfabeye ilâve etmeliyiz. (q, peltek s ve z ve ç gibi.) Üçüncüsü fonetik imlâda hakikî telâffuzu mutlaka muhafazaya itina etmek, meselâ şu yukarıki cümleyi:

(Fonetik imlâda hakıykıy telâffuzu mutlakaa muhâfazaya iytinâ etmek) şeklinde yazmak gerektir.

Ve nihayet mekteblerde diksiyon dersleri mükâleme talimleri yaptırarak türkçenin güzelliğini korumaya çalışmak lâzımdır. İki yüz sene evvel yeniçeri ağasının giydiği pabucu antika diye saklarken asırlarca üstüne işlenmiş ince dilimizin Ermeniceye dönmesine müsamaha etmek sanırım ki şuurlu bir hareket olmaz.

B. FELEK

Bir AŞK UÇURUMU

Edebî roman — 26 — Mahmud Yesari

Barba, ona koltuk vermek için, kendi koltuklarını kabartmış, avurdlarını şişirmiş, yumruklarını sıkarak kollarını açmıştı:

— Senin gibi, na böyle bir palikarya yapamiyacak!..

Başını yana çevirerek alay eder gibi gülüyordu:

— Bırak, söyleme böyle sey.

— Barba, yapamam...

— Yapacağin çok büyük bir mesele değil, be kardasim. Sen, o bağiranlara, çağiranlara, küfür edenlere; tabanca, kama çekenlere, bakma. Hepsi koftur. Hepsi de, içkiden değil, edebsizlikten yaparlar. Nasil derler, maya bozuk.

Ellerini dizlerinin üzerine koymuş, gözlerini Fikrinin gözlerine dikmişti:

— Mesele burada. Maya bozuk... İçki ne? Maya bozuksa, içkinin ne kabahati var? Sen, onların, gözlerinde korku ver, yetisir.

— Barba, bırak; benim, başımı zorla belâya sokmak istiyorsun?

Nikoli, kollarını kavuşturmuştu; alt dudağını ısırdıktan sonra, ayıblar gibi inledi:

— Yok bre, kardasim, bunda belâlık bir is.

— Ben, kavga sevmem.

— Kavga etmiyeceksin. Tatlilik ilân.

Fikri, ellerini uğuşturuyordu:

— Kavga edenleri görmeği istemiyorum.

Barba, ona baktı, baktı; göğüs geçirdi:

— Buna, kimse bir sey diyemez. Adam var, katil olmak için, dünyaya geliyor. Adam var, hırsız olmak için, geliyor. Adam var, namuzlu dünyaya geliyor. Adam var, namuzlu geliyor, namuzlu gidiyor. Nasil doğuyor bir adam, baska türlü adam olmuyor.

İhtiyar Barba, kriminalist Lombrozo gibi konuşuyordu. Tekrar etti:

— Nasil doğuyor bir adam, baska türlü bir adam olur.

Sol elini masaya bastırarak ıhlaya ıhlaya kalktı. Fikri de kalkmıştı. Nikoli onu, elile oturttu:

— Bu ihtiyar Nikolinin hatırını kırmiyacaksiniz. Bir fasulya pilâkisi pisirdim; eh, oldu iste.

Ağzını şapırdatıyordu:

— Parmaklarınızı da beraber yiyeceksiniz.

Fikri, müteredddidi:

— Bırak, zahmet etme.

— Ne zahmeti? Meyhane yemeğidir, diye tiksinmeyiniz, temizdir. Tencereyi daha yeni indirdim. Sıcak sıcak bir tabak yersiniz.

— Haydi, dediğin gibi olsun.

Barba, kinayeli gülüyordu:

— Biraz da, evet, de, be kardasim.

Tezgâhın arkasındaki rafta duran tencerenin kapağını kaldırdı, kepçeyi daldırdı:

— Kaymak oldu... Kaymak...

Bir tabağa koydu, iki büyük dilim ekmek kesti, Fikrinin önüne koydu:

— Haydi afiyet seker olsun.

Sonra, tuzluk, limon, çatal getirdi:

— Belki fazla tuzlu seversiniz. Bunun, limonla tadı çıkar.

Pilâki, hakikaten mis gibi kokuyordu. Fikrinin karnı açtı. Her gün yemek yediği aşçının pilâkisi, mide kaynatıyordu. Pilâkiyi iştiha ile yemeğe başladı:

— Çok güzel olmuş.

Barba, ondan ümidini kesmemişe benziyordu:

— Ne zaman, canın çekerse gel. Burası değil. Yazık bu pilâkiye. Sarhoşlar, ne anlarlar bu pilâkiden.

Bir müddet konuşmadılar. Barba, sol elini şakağına dayamış, derinlere dalmıştı. Neden sonra, uyandı:

— Bir sey sorayim, size. Ama, aramızda. Bizim Sakirin vukuatı çoktur. İste, gene içerde. Sabıkalıdır. Nasıl oluyor, onu, hâlâ fabrikada tutuyorlar? Bir mesele!

Fikri, lokmasını yuttuktan sonra cevab verdi:

— Kâtible anlaşmıştır. İşçiler de, ustalar da korkarlar, seslerini çıkarmazlar.

Barba, sağ elinin şehadet parmağını şakağına götürdü. Sol gözünü kırptı:

— Su, mesele!

Sustu. Tekrar derinlere daldı, tekrar uyandı:

— Senin tuttuğun yol, en iyi yoldur. Ama, çok sıkıntı çekersin. Affedersin, senin için söylemiyorum, insan, biraz edebsiz olmazsa, çiğnenir. İyinin adı, bu zamanda miskine çıkmıs.

Fikri, hak verdi:

— Çok doğru.

Barba, sağ elile, yırtıklarından samanlar taşmış eski çatlak muşamba kaplı sıraların nihayetindeki köşeyi gösterdi:

— Ara sıra, bir adam gelir; na, hep orada oturur. Okumus adam, kafalı adam. Ne lâflar söyler, bir duymalı. Ama, her zaman değil. Bin defada bir defa. Bir gün, bana demis: Ben sağırım, ben dilsizim. Sasirmisim. O, cevab vermis: Benim adım Resid; ne söyle, ne isit. Ama, herkesler böyle olamaz ki... Meselâ, siz, Bay Fikri, hiç kavga etmediniz mi?

Fikri, istemiye istemye güldü:

— Çoook... Ama zorla... Beni mecbur ettiler.

Yemeğini yemiş, tabağı önünden itmişti:

— Adamı, zorla katil edecekler.

Barba, tabağı almıştı:

— Ederler, kardasim, ederler. İnsanın fenası, dünyadaki fena seylerin, hepisinden fenadır.

Fikriye dönerek sordu:

— Bir kadeh sarab vereyim mi?

— İstemem.

— İstemem, deme. Doktorlar, bunu, ilâc için hastalara veriyorlar. Ara sıra aksırıyorsun. Gözlerin yasarıyor. İçini kızıstırır.

Bir büyük şişe siyah şarab almıştı, tirbuşonla açtı:

— Bunu, senin için açıyorum, hilesi, hurdası, yok.

İki bardak aldı, doldurdu:

— Serefe, bir tane de ben içeceğim.

Fikri, ayağa kalkmıştı, tezgâha yaklaştı, bardağı aldı, tokuşturdular. Barba, bir çekişte içivermişti. Fikrinin, yüzünü buruşturarak yudum yudum içişine gülüyordu:

— Zehir değil, be kardasim, içiversunu.

Fikri, bir gayret etti, çekti, genzi yanarak öksürdü:

— İlk defa içiyorum. Dilimi buruşturdu.

Barba, dirseğini tezgâha dayamıştı, ona, taaccüble bakıyordu:

— Sasiyorum, sana, be kardasim. Hangi dünyada yasiyorsun?

Fikri, Barbaya elini uzattı:

— Teşekkür ederim, Barba.

— Bir sey değil. Burası, senin, ne zaman istersen uğra.

Sonra, hatırlamış gibi doğruldu:

— Buraya gelenlerden gidenlerden ben ağız ararım. Nerede açık bir is var, anlarım. Sen, uğra.

Fikrinin gözleri parladı:

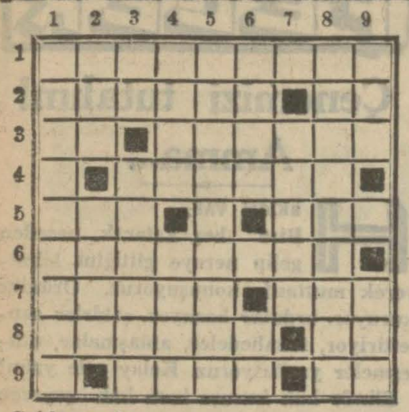
— Buna, daha çok teşekkür ederim.

Barba, elile onun sırtını okşadı:

— Haydi güle güle.

(Arkası var)

BULMACA

Soldan sağa:

1 — Ahiret. 2 — Halledilecek şeyler (cemi), bir hayvan. 3 — Bir emir, yanarken ateşli büyük diller çıkaran. 4 — Ekseriya «alât» tan sonra gelir (cemi). 5 — Bir emir, çatının üstü. 6 — Törpülemek. 7 — Kadının tuvalet levazımından, «üst» ün aksinin tersi. 8 — İrisini ufağını ayırmak, bir av vasıtası. 9 — Büyük tepsi, gıdalarımızdan birinin tersi.

Yukarıdan aşağıya:

1 — Hayat bahşeden. 2 — Bir dokuma cinsi, bir emir. 3 — Merkez, ters çevirirseniz «yemiş» olur. 4 — Şimşek, bir erkek ismi. 5 — Hakkında bir çok rivayetler dolaşan. 6 — Bir vapurumuzun ismi, bir edat. 7 — «Söz ver!» manasına mürekkeb bir emir. 8 — Diğer bir emir. 9 — İstikbal, zehir.

Evvelki bulmacanın halledilmiş şekli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Ö	K	S	Ü	Z	C	E	■	A
2	T	A	İ	F	■	A	N	A	Ç
3	E	N	G	Ü	Ç	İ	Ş	■	L
4	B	■	A	R	I	Z	A	L	I
5	E	C	R	■	R	■	H	A	K
6	R	İ	A	Y	A	■	A	F	■
7	İ	S	■	E	K	İ	N	■	D
8	■	İ	K	İ	■	S	E	N	A
9	A	M	A	S	Y	A	■	E	R

SPOR

Harbiye ve Maskespor bugün geliyor

Önümüzdeki cumartesi günü millî küme deplâsman maçları Şeref sahasında Harbiye ile Beşiktaş, İstanbulsporla Maskespor arasında yapılacaktır.

Harbiye ve Maskespor takımları bu gün şehrimize geleceklerdir.

Mekteb voleybol maçları

Mekteblerarası voleybol maçlarına bugün Eminönü Halkevi salonunda devam edilecektir.

Birinci maç saat 14,30 da Hayriye ile Şişli Terakki lisesi takımları arasında başlanacaktır.

İkinci maç saat 1» da Ticaretle Pertevniyal takımları arasında yapılacaktır.

Her iki maçı da hakem Ahmed idare edecektir.

Ermeni Patrik kaymakamının güzel bir vaızı

Ermeni Patrik kaymakamı Başpiskopos Aslanyan, dün sabah Galatadaki Ermeni kilisesinde bir vâız vererek Millî Şefimizle hükûmetimizin bütün dünyaya örnek teşkil eden dirayetli barış siyasetlerini tebarüz ettirmiş ve bütün vatandaşları halen en yüksek mertebesine varmış olan millî birliği takviyeye davet etmiştir.

Ermeni Patrik kaymakamı Başpiskopos Aslanyan

Başpiskopos bundan sonra, Türk Ermenilerinin memlekete ve Cumhuriyet rejimine karşı besledikleri sarsılmaz bağlılığı tebarüz ettirerek, erkekli kadınlı bütün Türk Ermenilerini kendilerine terettüb eden millî vazifeleri ifaya davet etmiş, bu yolda herkese düşen vazifeleri izah etmiştir.

Başpiskopos Aslanyanın bu vazı fevkalâde takdir edilmiştir.

2 izah

Tramvay idaresinin bir tavzihi

İstanbul Belediyesi Tramvay umum müdürlüğünden gönderilmiştir:

«Gazetenizin 21-4-941 tarihli sayısının (Doğru değil mi?) sütununda tramvay aktarma biletleri hakkında bazı şikâyet ve temenniler vardı. Tramvay aktarma talimatını ek olarak gönderiyoruz. Bu talimatnamenin dördüncü maddesinde görüleceği gibi aktarma bileti, üzerine işaret edilen mevki istikametinde kullanılmak üzere hâmiline ikinci arabada dahi kullanılmak hakkını verir. Binaenaleyh aktarma mevkiini tayin eden yolcu bu mevkide tramvaydan indikten sonra tekrar ve mutlaka ayni noktadan tramvaya binmeğe mecbur değildir. Onun ilerisindeki herhangi durak yerinde tramvaya binmekte serbesttir.»

Cumhuriyet — Tramvay umum müdürlüğünün bize gönderdiği yukarıda mevzuubahs aktarma talimatnamesinin dördüncü maddesi şudur: Aktarma bileti üzerine işaret edilen mevki istikametinde kullanılmak üzere hamiline ikinci arabada dahi kullanılmak hakkını verir.

Görülüyor ki meali gayet müphem maddede umum müdürlüğün bildirdiği şekilde bir sarahat yoktur. Binaenaleyh bu husus sade yolcular tarafından değil, bir çok biletçiler tarafından dahi yanlış anlaşılmıştır. Biletine aktarma yeri «Taksim» olarak kaydedilip de Galatasarayda ikinci tramvaya binen, keza biletinde aktarma yeri «Eminönü» olarak kaydedilip de Sirkecide ikinci tramvaya binen yolcular gözümüzün önünde yeniden bilet almaya mecbur edilmişlerdir. Bu maddede ona göre tadilât yapılması ve biletçilere de vazıh emirler verilmesi icab ettiğine kaniiz.

Maarif müdürlüğünün bir mektubu

17 nisan tarihinde «Doğru değil mi?» sütunumuzdaki bir yazımıza cevab olarak İstanbul Maarif müdürlüğünden bir mektub aldık. Bu mektubda «Akşam Kız San'at okulları kurs mahiyetinde birer müessese bulundukları için buralara devam edenler talebe sıfatını haiz olmadıklarından prevantoryom ve sanatoryomlarda tedavi edilmeleri mümkün olmamaktadır. Ancak bu müesseseye talebe zannile alınmış bulunanlar tedavilerinin sonuna kadar alıkonulmaktadır. Bu itibarla bu müesseden tedavileri bitmeden ücretlerini muntazam veren herhangi bir hasta Akşam Kız San'at mektebi müdavimi bahanesile çıkarılmış değildir.» denmektedir. Esasen biz o fıkramızda hastaların «çıkarılmış olduğunu» yazmamıştık, «yanlışlıkla alındınız, taksit müddetiniz bitince çıkarılacaksınız» hitabına maruz kaldıklarını kaydetmiştik. Çıkarılmalarına imkân verilmemesi takarrür ettiğine göre ortada mesele kalmamıştır.

MÜTEFERRİK

İaşe müsteşarının tetkikleri

Şehrimizde bulunan İaşe müsteşarı Şefik Sayer dün öğleden evvel ve sonra Ticaret Odasında meşgu lolmuştur. Müsteşar, öğleden evvelki meşguliyeti esnasında halk tipi ayakkabı tespiti için yapılan içtima ile alâkadar olmuş ve bu hususta izahat almıştır. Bu meyanda ayakkabı çivilerinin de yerli olarak yapılması meselesi üzerinde durulmuştur.

Müsteşar öğleden sonra iaşe komisyonuna riyaset etmiştir. Bu içtimada İstanbulun un stoku üzerinde görüşülmüştür. Müsteşar bundan sonra Vali muavini Ahmed Kınık, Ticaret müdürü Said Rauf, Ticaret Ofisi umum müdürü Ahmd Cemil Conk ve umum müdür muavini Haydarla temas etmiştir.

Yeni Yolcu salonu

Limanlar umum müdürlüğünün yeni vücude getirdiği işçiler servisile Yeni Yolcu salonunun küşad resmi 1 mayısta yapılacaktır.

Yeni sağlık servisinin küşad resmi ise 1 temmuzda yapılabilecektir.

Emekter «Bağdad» araba vapuru oluyor

Denizyolları idaresinin Haleb vapurundan sonra araba vapuru haline getirdiği ikinci vapur Bağdad da mayısın onunda Halicden çıkacaktır.

Denizyolları, bu yaz Yalovaya araba vapuru seferleri ihdasına karar vermiştir.

Makara muhtekirleri

Makara fabrikatörü Salamon, makara tüccarı Davud Nazmi ve satıcı İsak, Mişon ve Alber adlarında beş kişi dün asliye ikinci cezada ihtikâr suçundan yapılan sorguyu müteakıb tevkif edilmişlerdir.

İddiaya göre, bunlar her yüz makarada 220 kuruş fazla almışlardır.

Darbhanede yapılan suiistimal

Üç memur yakalanarak Adliyeye teslim edildi

Dünkü sabah refiklerimizden biri, Darbhanede 30 - 40 bin liralık bir pul suiistimalinin meydana çıkrıldığını heber vermekte idi. Bu gazete, yolsuzluğun daha ziyade 100 liralık ve diğer yüksek kıymetteki pullar üzerinde yapıldığını, bazı memurların haricde pul basarak piyasaya sürdüklerini de yazıyordu.

Dün Darbhaneden yaptığımız tahkikata göre hâdise refikimizin yazdığı gibi değil, şu şekilde cereyan etmiştir:

Darbhane idaresinin matbaa kısmında tabi işleri mes'ul ve kefilli memuru Hilmi Şah ile pul baskı ve zamklama atölyelerinde ustabaşılık eden Mahmud ve Ethem elbirliği yaparak, muhtelif tarihlerde basılmış olan fersude pulları aşırmak suretile 6 bin liralık bir suiistimalde bulunmuşlardır. Her üç memur da idarenin itimadını kazanmış 20 - 30 senelik kıdemli memurlardır.

Suiistimal, yapılan mutad kontrollar neticesinde meydana çıkarılmıştır. Bahsedilen şekilde haricde pul basılıp piyasaya sürülmesi vaki değildir. Vazifelerini suiistimal eden Hilmi, Mahmud ve Ethem adliyeye verilmişlerdir.

Halic idaresi

Malî vaziyetini ıslah için gayret ediyor

Halic vapurlarının Münakalât Vekâletine devrinin takarrür ettiği yazılmış ve Belediye mezkûr müesseseden alacağının tahsili için koyduğu haczi kaldırmıştı. Belediye Haliç idaresini Münakalât Vekâletine mezkûr idarenin eski vaziyetini oldukça ıslâh etmiş olduğu halde devretmektedir. Filhakika evvelce her sene Belediyenin 40, 50 bin liralık yardımına ihtiyaç gösteren Haliç idaresi bu sene Belediyenin bütçesine koyduğu yardım parasını da almağa lüzum görmiyerek kendi kazancile idare etmiştir. İdarenin bu seneki kazancı 180 bin liradır. Bu para ile azamî tasarruf temin edilerek vapurlardan hattâ iskelelerden bir kısmı da tamir edilmiştir. Kerestecilerden Eyübe işlemekte olan 30 otobüs azaltıldığı takdirde idarenin kârı daha ziyade artacaktır. Halen Halicde idarenin yedi vapuru işlemektedir. Bu vapurlar seferlerini Kağıdhaneye kadar uzatmaktadırlar.

Hale iskele yapılıyor

Halic idaresi bir çok kimselerin meyve ve sebze haline gitmekte müşkülât çektiklerini görerek hale bir iskele yaptırmağa karar vermiştir.

IKTISAD

Altın fiatları

Dün bir Reşadiye altını 2790 ve külçe altının gramı 364 kuruştan muamele görmüştür.

Yeni et narhı dün tatbik olunamadı

Fiat Murakabe komisyonu tarafından tespit edilen et narhı dün sabahtan itibaren tatbik olunacaktı. Fakat komisyon tarafından yeni fiatların resmen ilânı yapılamadığından dün yeni narhı bazı kasablar tatbik etmiş, bazıları etmemiştir. Yeni fiatlar bugün ilân olunacaktır.

Fiat Murakabe komisyonunda

Fiat Murakabe komisyonu dün Vali muavini Ahmed Kınıkın riyaseti altında toplanmıştır. Komisyon bilhassa mağazaların sınıflara ayrılması mevzuu üzerinde meşgul olmuş, fakat hiç birinin vesaikini tamam bulmadığından bir karar verememiştir.

Dünkü ihracat

Dün İstanbuldan 310,000 liralık ihracat yapılmıştır. Bilhassa Rumanyaya nohud, balık, fıstık, palamut, zeytin ve fındık, Danimarkaya tütün gitmiştir.

Feyizli yağmurlar

Konya (Hususî muhabirimizden) — Nisanın ortasında başlıyan ve üç gün devam eden soğuklardan sonra hava yağışlı ve ziraat için hakikaten çok faydalı bir halde gitmektedir. Üç gün süren soğuğun meyva ağacları üzerinde bazı tahribata sebeb olduğu muhakkak ise de ondan sonraki yağışlar, bilhassa hububat ziraatini çok bereketli bir istikbale hazırlamıştır. Artık bundan sonra hiç yağmur yağmasa dahi ekinlerimiz kendilerini ve bereketlerini kurtarmış sayılabilirler.

Şehir Meclisinde

Dün Sular İdaresinin vaziyeti müzakere olundu

Şehir Meclisi, dün reis vekili Faruk Derelinin başkanlığında toplanmıştır.

Elektrik, Tramvay, Tünel idaresine murakıb intihabı hakkındaki teklif mülkiye encümenine havale edildikten sonra Sular idaresinin teşkilât ve vazife talimatnamesi hakkında kavanin encümeni mazbatası okunmuştur.

Talimatnameye göre, İstanbul Sular idaresi. İstanbul Belediyesine bağlı ve hükmî şahsiyeti haiz bir idaredir. Bu idare suların işletme umurunu hususî ve ticarî hukuk hükümlerine uygun bir surette tedvir ve Terkos şirketile Üsküdar ve Kadıköy Türk Anonim Su şirketinin haiz oldukları hak ve imtiyazlardan istifade eder. Sular İdaresinin İşleri Belediye reisinin emir ve murakabesi altında müdür ve idare heyeti tarafından tedvir olunur.

Talimatname okunurken azadan Halil Hilmi Uyguner söz alarak Belediyeye bağlı diğer müesseselerin her sene bir bütçe tanzim ederek Şehir Meclisine getirdikleri halde Sular İdaresinin bütçe getirmediğini ve bu kabil müesseselerin murakabesinde paranın esas olduğuna göre Sular idaresinin de Meclise bir bütçe vermesi icab ettiğini söylemiştir. Sular idaresi müdür muavini Ziya, suların Belediyeye devri kanununda böyle bir kayid olmadığını, yalnız bilânço ile çalışacağına işaret edildiğini bildirdi. Bütçe bilânçonun tetkikinde esas olur denildi ve teklif mucibince idarenin her sene bir bütçe tanzim ve Meclise tasdik ettirmesi için talimatnameye bir madde ilâvesine karar verilerek bu maddenin tanzimi için talimatname kavanin encümenine havale edildi. Aynî zamanda Başmühendislik vazifesini gören umum müdür muavininin mühendis olacağı hakkındaki kayde bazı aza itiraz etmişlerse de muavinin mühendislik vasfını haiz oluşunun bir ziyan teşkil etmiyeceği beyan edilmiş bu madde de aynen kabul edildikten sonra salı günü toplanılmak üzere içtimaa nihayet verilmiştir.

Teşekkür

Kıymetli ve sevgili zevcim, babam ve ağabeyimiz Bay Mustafa Yahya Burinin aramızdan ebediyen ayrılması dolayısile bizzat cenazesinde bulunmak, yazı ile taziye etmek ve çelenk göndermek lûtfunda bulunan sayın dostlarımıza minnet ve teşekkürlerimizin ayrı ayrı arz ve iblâğına derin teessürümüz mâni olduğundan gazetenizin tavassutunu rica ederiz.

Refikası: Ferruh Mustafa Buri, oğlu: Erdem Mustafa Buri, kardeşleri. Neşet Bozkurd, İrfan Şengil, Niyaz Girişmen

İstanbul Öğretmenleri Yardım cemiyetinden:

Cemiyetimizin 26 nisan 941 cumartesi günü Eminönü Halkevi salonunda toplanacağı bildirilen, yıllık kongresinin İstanbul Kız lisesi salonunda yapılacağını sayın arkadaşlara arz ve teşriflerini rica ederiz.

Hazin bir irtihal

Sabık Hariciye tercüme kalemi erkânından Bay REFET ÖMER TAGAY pençesine düştüğü amansız kısa bir hastalığı müteakıb rahmeti rahmana kavuşmuştur. Merhum eski bir Galatasaraylı olup nezaket ve yüksek seciyesile iştihar etmiş memleketimizin nadir yetiştirdiği kimselerdendi. Ölümü büyük bir kayıbdır. Oğlu Üniversite Diş Tababeti mektebi doçentlerinden Şevket Tagaya ve ailesi erkânına beyani taziyet eder, ecir ve sabır dileriz. Cenazesi bugünkü cuma günü saat 13 te Babıâlide Ankara caddesindeki 57 numaralı evinden kaldırılarak namazı Beyazıd camiinde kılındıktan sonra Merkezefendideki aile kabristanına defnedilecektir. Cenabı Hak rahmet eyliye.

RADYO

Bu günkü program

8,00 Program	18,30 Şarkılar
8,03 Haberler	19,00 Fasıl heyeti
8,18 Müzik (Pl.)	19,30 Haberler
8,45 Yemek listesi	19,45 Konuşma
★	19,50 Saz
12,30 Program	20,15 Rad. Gazetesi
12,33 Şarkılar	20,45 Temsil
12,50 Haberler	21,30 Konuşma
13,05 Şarkılar	21,45 Orkestra
13,20 Müzik (Pl.)	22,30 Haberler
★	22,45 Orkestra
18,00 Program	23,00 Caz (Pl.)
18,03 Müzik	23,30 Kapanış

Mevlid

Emekli kurmay albayı Şükrü Ali Reyin refikası, Avni Paşa kızı merhume Fıtnatın ruhuna nisanın 27 nci pazar günü öğleden sonra Nişantaşında Teşvikiye camiinde Mevlidi Şerif okunacağından arzu edenlerin teşrifleri rica olunur.

***

Şeyhülharem Hacı Emin Paşa kerimesi ve Ali Kırat Paşa zevcesi,

Bayan Emine Hasene

nin ruhuna ithaf edilmek üzere nisanın 27 nci pazar günü öğle namazını müteakib Beşiktaşta Sinanpaşa camiinde Mevlidi Şerif tilâvet edileceğinden arzu edenlerin teşrifleri rica olunur.

ADLİYEDE

Karısı eve almayınca

Bir müddet evvel Pangaltıda [illegible] sini evine almamasına muğber [illegible] karısı Haykanoşu öldürmek kastile yaralıyan Artinin muhakemesine Birinci Ağırcezada devam edilmiştir.

Dünkü celsede Müddeiumumi iddianamesini serdederek, suçun öldürmek kasdile işlendiğinin sabit olduğunu, yalnız karısının Artini eve almamasının tahfif edici bir sebeb olduğunu söylemiş ve bu sebebin gözönünde tutularak Artinin tecziyesini istemiştir.

Muhakeme, müdafaa ve karar için başka bir güne bırakılmıştır.

Satie davası

Birinci Ağırcezada yeniden bakılan Satie davasının geçen celsesi ehlivukuf heyetinin vereceği rapora [illegible] ren düne talik edilmişti. Fakat [illegible] keşif ameliyesi tamamlanmamış olduğundan muhakeme yeniden [illegible] dilmiştir.

Konyada tek tip ekmek

Konya (Hususî muhabirimizden) — Konyada tek tip ekmek usulü [illegible] na başlandı. Bu ekmeğin kilosu [illegible] ruştan satılıyor. Çavdarlı [illegible] esmer olan bu ekmek tat itibarile [illegible] değildir. Ancak fırınlardan [illegible] olarak çıkarılmadığı için bazı [illegible] leri mucib olmakta ise de [illegible] zamanda bu eksiği telâfi ederek ve iyi pişkin bir halde çıkarılacakları ümid ediliyor.

Sivrihisarda keçi hastalığile mücadele

Sivrihisar (Hususî) — [illegible] bölgesi tiftik keçilerinde [illegible] danberi kendisini gösteren [illegible] rellozu hastalığının söndürülmesi [illegible] Ziraat Vekilliğince, Bilecik [illegible] Veteriner müdürü Selim Yatağanın [illegible] isliği altında teşkil edilen [illegible] heyeti buraya gelmiş ve kaza [illegible] Ziya Kalhanın da iltihakile [illegible] lışmalarına başlamıştır.

İKİ ESİR

Yazan: *Lajos Zilahy* — 32 — Çeviren: *F. Zâhir Törümküney*

Peter onlardan ayrıldı. Doğru Neptün'ün bulunduğu yere gitti. İçine atladı. Yelkenlerini düzeltti. Kotrayı harekete hazır bir hale koydu.

Bir kaç dakika sonra Miett de geldi. Peter, karısının elinden tutarak, onun kotranın içine atlamasına yardım etti.

Çevik bir hareketle demir aldı. Yelkeni şişirdi. Sahilden açıldılar.

Soyundular. Elbiselerinin altında mayoları hazırdı. Miett sordu:

— Nereye gideceğiz?

— Hiç bir yere. Gölün ortasına geldiğimiz zaman yelkeni indireceğim. Uyumak ister misin?

Miett kotranın baş tarafında oturuyordu. Esneyerek başile evet, diye işaret etti.

Dün akşam otelin tarasındaki eğlenceye iştirak etmişlerdi. Ancak sabahın dördünde yataklarına uzanabilmişlerdi. Miett uykusuz başını dirseğine dayamış, yanlarından sür'atle kayan beyaz köpükleri seyrediyordu. Kulaklarında hâlâ akşamki kemanın nağmeleri çınlıyordu. Biraz şampanya da içmişlerdi. Güneşin kızıl ışıkları gölün yeşil sularile oynaşmağa başladığı zaman tarastan ayrılıp, odalarına çıkmışlardı. Şampanyanın ve müziğin tesirile coşan ruhlarının bütün ihtiraslarile kucaklaşmış ve nihayet bitab bir halde uyumuşlardı.

Şimdi Miett'in vücudünü tatlı ve mes'ud bir yorgunluk kaplamıştı. Kendini şu saniyede bir hava kadar hafif ve tasasız hissediyordu. Uzun müddet hareketsiz kaldı. Yarı kapalı gözlerle uyukluyordu. Beyaz omuzlarına dökülen kızıl saçları, ilâhî bir güzellik taşıyan yüzünün cazibesini bir kat daha arttırıyordu.

Rüzgâr birdenbire kesildi. Yelken söndü. Kotra yavaşladı, yavaşladı ve nihayet durdu. Peter bir müddet küreklerle uğraştı. Çabucak bundan vazgeçti. Kotrayı kendi haline terketti.

Hava bir kaç dakika içinde bir kaç derece daha ısındı. Bereket versin ki, sabaha karşı çok şiddetli yağmur yağmış ve gölün dört bir tarafındaki toprakları iyice ıslatmıştı. Yoksa, günün bu saatinde gölün ortasında, tahammül edilmez ve boğucu bir sıcak olurdu.

Neptün durgun suyun üstünde hareketsiz yatıyordu. Sahilden o kadar uzaklaşmışlardı ki; plâjlarda dolaşan insanları görmek mümkün olmuyordu. Gök, su ve sonsuz bir sessizlik arasında yapayalnızdılar. Miett ayağa kalktı. Ağır ve tembel hareketlerle mayosunu çıkardı. Vücudü bütün güzelliğile çırılçıplak meydana çıktı. Sol elile yelken direğine tutunmuş, sağ elile omuzlarına dökülen saçlarını tarıyordu.

Peter, dolaşan yelken iplerini çözmekle meşguldü. Karısının mayosunu atıp, şimdi anasından doğduğu gibi karşısında durduğunun farkında bile değildi. Zaten birbirlerinin vücudlerini böyle çırılçıplak görmeğe alışmışlardı.

Miett salına salına yürüdü. Peter'in biraz ilerisinde uzandı. Arkaüstü yatıp, kollarını başının altından geçirdi. Gözlerini yumdu. Çıplak vücudünü güneşin tatlı buselerine terketti.

Peter'in de gözlerinden uyku akıyordu. Fakat Miett'i tanıdığı gündenberi daima ruhuna hâkim olan bir takım endişeler, onu uykudan menediyorlardı. Derin bir hayranlık içinde, önünde uzanan kadın güzelliğinin bu emsalsiz nümunesini seyrediyordu. Bu göz alıcı güzellik, bu dimağları uyuşturan cazibe onu korkutuyordu. İstakbali daima karanlık görüyordu. Şimdiye kadar karısını muhtelif şekil ve vasıtalarla tecrübe etmişti. Onun namuslu ve afif bir kadın olduğuna kanaat getirmişti. Bununla beraber şuurunun altında gizlenen bir endişe ve bir korku vardı. İşte bir türlü bundan kurtulamıyordu. Kendisine karşı bu derece sokulgan davranan bu kadının, yabancılara karşı ne kadar çekingen olduğunu müteaddid vesilelerle görmüştü. Fakat, insanlara yüzde yüz güvenilebilir miydi? Bugün bir sevgili, candan bir arkadaş, bir hayat yoldaşı olan bu kadının, yarın hayvanî zevklerinin esiri olarak ona ihanete kalkışmıyacağını, bugün şefkat ve aşkla parlayan gözlerinin, günün birinde nefretle gözlerine dikilmiyeceğini kim temin ederdi? Hayır! Haksızlık ediyordu. Miett bu tipte bir kadın değildi. Miett ruhan asil ve yüksek bir insandı. Onun hakkında böyle kötü, iğrenc şeyler düşündüğü için utanması, kızarması lâzımdı.

Bir gün güzel ve sevimli çocukları da olacaktı. Bu çocuklar, onları birbirlerine daha ziyade bağlıyacaktı. Birden beynine bir ok saplandı. Acaba Miett'in çocuğu olacak mıydı? Bunda şüphe edilecek ne vardı? Elbet olacaktı. Evlendikleri zaman bir sene için çocuk istememeğe karar vermişlerdi. Bu bir seneyi, sadece birbirlerine ve aşklarına hasredeceklerdi. Çünkü; evliliklerinin daha ilk aylarında, aralarına bir çocuk gölgesinin girmesini doğru bulmamışlardı. Hem daha ikisi de çok genc ve tecrübesizdiler.

Gözünün önüne bir gün doğması muhakkak olan çocuklarını getirdi. Şimdi, onların küçük, şişman yanaklarını görüyor, çığlıklarını işitiyordu.

Hayali durmadan işliyordu. Bir kaç sene sonra iki çocukları olacaktı. Biri oğlan, biri de kız. Çocuklarını fevkalâde şık ve temiz giydireceklerdi. Onları görenler, Miett'in şefkati ve ince zevki hakkında derhal hüküm verebileceklerdi. Oğlana Peter, kıza da Maria isimlerini takacaklardı. Akşamüzerleri onları parklara götürecek, koşuşup haykırışmalarını zevkle seyredecek ve kendisini bu saadete de kavuşturduğu için Miett'in elini minnetle öpecekti. Ya annesi, torunlarını kimbilir ne kadar sevecekti!

Çocuklarına mutlaka bir kaç ecnebi lisan öğretecekti.

Aklına birden dün akşam Profesör Rivolski'nin söyledikleri geldi. Rivolski, Macaristanın ayakta durabilmesi için, orta sınıf halkın memuriyetten ziyade san'ata, ticarete heves etmesi lâzımgeldiğini, aksi takdirde, bir gün hiç farkına varılmadan memleketin iktısadî hayatının bir takım yabancı unsurların ellerine geçmiş olduğunun görüleceğini iddia ediyordu. Peter ona tamamile hak vermişti. Oğlunu bir tüccar olarak yetiştirecekti. O eski zihniyete artık veda etmek zamanı gelmişti. Hem bütün arkadaşlarını, çocuklarına bu şekilde bir terbiye vermeleri için teşvik edecekti.

Oğlunun dört yaşındaki halini gözünün önüne getirdi. Yaramaz, afacan bir oğlan olacaktı. Tahta at istiyecek, kız kardeşile kavga edecekti. Sonra büyüyecek, mektebe başlayacaktı. Parmakları mürekkeble bulanmış, gömleğinin yakası kopmuş bir halde eve dönecek, annesini sinirlendirip, bağırtacaktı. Aradan daha bir kaç sene geçecek, nihayet küçük Peter ilk uzun pantalonunu giyecekti. Artık ağırbaşlı, efendi bir adam olmağa başlıyacaktı. Fakat bu sefer de başka derdler çıkacaktı. Mektebe gidip, gelirken sarı saçlı, mavi gözlü, pembe yanaklı, küçük ağızlı güzel bir kızla tanışacak, akşamları bir kenara çekilip derin derin onu düşünecekti.

Oğluna karşı biraz fazla zâfı olacağını daha şimdiden hissediyordu. Fakat, ona hiç bir vakit müsamahalı davranmıyacak, vazife ve mes'uliyetlerini ihmal ettiğini gördüğü anda babalık [illegible] bütün şiddetile gösterecekti. Birinci [illegible] yesi, oğlunu tam ve mükemmel bir in[illegible] san olarak yetiştirmek olacaktı.

Tabiî kızını da sevecekti. Fakat onun terbiyesini tamamile annesine [illegible] kedecekti. O, her halde Miett'e ben[illegible] yecekti.

Bu sırada iri gövdeli bir kuş [illegible] kotranın direğine kanadlarını [illegible] bir kurşun gibi geçti.

Peter birden silkindi. Daldığı bu [illegible] hulya âleminden uyandı. Miett'e [illegible] O, hâlâ kıpırdamadan yatıyordu. [illegible]

Tekrar düşüncelerine daldı. [illegible] hayatları böyle tasavvur ettiği gibi [illegible] rüzsüz bir saadet içinde mi akıp [illegible] decekti? Allah insanlara ne iyi bir [illegible] biat vermişti. Onlar, daima istikbali düşünürken güzel ümidlere, tatlı [illegible] yalara kapılırlar ve hiç kendilerini beklemesi muhtemel olan felâketleri, ıztırabları tahayyül etmek istemezler. [illegible] Halbuki hayatın iyi tarafını olduğu kadar kötü cihetlerini de hesaba katmak ve birincisini olduğu gibi ikincisini de tabiî olarak kabul etmeliyiz. Miett [illegible] denbire ölüverirse ne olurdu? Veya meçhul bir hastalığın pençesine düşüp günden güne eriyerek yatağa düşemez miydi? Bir tren veya herhangi bir kaza onu hayatının sonuna kadar sakat bir insan olarak yaşamağa mahkûm etmez miydi? Bir başka erkeği sevip yuvasını terkedemez miydi? İşte bunlar da ihtimal dahilindeydi.

(Arkası var)

Havacılık bahisleri

İngiliz ve Alman avcı tayyareleri

Aded azlığına rağmen büyük muvaffakiyet kazanan İngiliz tayyareciliği, Amerikan yardımile muhakkak hasmına tefevvuk edecektir

Yazan: **A. Ahıskal**

İlkbahar büyük hava taarruzlarının ve denizaltı harbinin başlangıc devresi olarak gösterilmektedir. Amerikan yardım lâyihasının İngiltereye vereceği her türlü harb malzemesi ve bilhassa tayyare akını karşısında Alman hava sanayii tam seferber edilmiş ve haftada fazla olarak da beş, altı ceb denizaltı gemisinin ikmal edilmekte bulunduğu haber alınmıştır.

İngiltere sanayii geçen Cihan Harbine nazaran rökor teşkil edecek vaziyette tayyare inşa ettiğini bildirdi. Bunun doğruluğuna son büyük taarruzlarla inandık. Çünkü; İngiliz havacıları, Amerikadan yola çıkarılan ilk yardım kafilesinin Büyük Britanya topraklarına varmasından çok daha önce Berlin, Hamburg ve Bremen üzerine on iki saat süren bir baskın yapmış bulunuyorlar..

Asıl karşılıklı didişme çok yakın olduğu gibi, Amerikan yardımının da bu yakınlık üzerinde büyük tesirleri olacaktır.. Almanyanın ilkbaharı mecburî olarak beklemiş olması, hava muharebelerindeki Alman üstünlüğünün elden çıkmasına sebeb olmuştur..

Büyük Harbde olduğu gibi Alman tayyarecilerinin en kuvvetli tarafları hareket kabiliyetleridir. Bilhassa Narvikten Brest'e kadar bütün Manş sahilini ele geçiren ve Danimarka gibi havacılık noktasından mütavassıt üs olacak bir memleketi istilâ etmiş bulunan Almanlar bu harekete kabiliyetlerini haddi azamide kazanmışlardır. Ve öyle tahmin edilebilir ki; İngiltere üzerine tevcih edilecek büyük hava akınları buradan sevk ve idare edileceklerdir. Bunu İngiltere de kestirmektedir.

Karşılıklı yapılacak büyük hava taarruzlarında en büyük iş acaba hangi tayyareye?. Bombardımancılara mı? Yoksa himaye avcılarına mı?. düşecektir ve bu ilk bakışta tahrib ve imhaya yardım edecek olan bombardıman tayyareciliği üzerinde bir rey vermeğe doğru insanı çeker.. Fakat iş hiç de böyle değildir.. Amerikan yardımının ilk kafilesinde bulunan tayyarelerin yarısından fazlasının av tayyaresi oluşu, taarruzları önleyecek bu silâha vatan ve toprak müdafaasında büyük bir yer vermek lâzım geldiğini anlatmaktadır..

Buna nazaran diyebiliriz ki; av tayyareciliği kuvvetli olan taraf mukabil tarafın hava taarruzlarını kolaylıkla karşılar ve gene kolaylıkla püskürtür..

Bu bakımdan İngiliz ve Alman avcılarını karşılıklı ölçülere vurarak hangi tarafın daha muvaffakiyetli bir mukabele ve daha tesirli bir taarruz yapacak kudrette olduklarını kestirebiliriz..

Alman havacılığında sür'at cihetile en fazla avantajı olan av tayyareleri Messerşmit 109 lardır. Bu tayyarelerin inşasında daha ziyade güdülen gaye taarruz edecek bombardıman tayyarelerini tahribdir. Karşı karşıya av tayyarelerile muharebe etmek için hazırlanmamıştır. Sür'ati saatte yedi yüz kilometreye yaklaşmaktadır. Üzerinde dört makinelitüfeği ve yahud bazılarında olduğu gibi iki top ve iki makinelitüfeği vardır.. Bunların yanında ayni fabrikanın (Me. 110) iki motörlü av tayyaresi vardır ki, daha ziyade bombardımancılara refakat etmekte ve hasım avcılarile çarpışmaktadır. Bu tayyareler Polonya harbinde göze çarptı. Yunkers 88 ler de pike bombardımanlara iştirak etmekle beraber sür'atli av tayyarelerindendir.

Bunların yanında ikinci derecede kıymeti olacak avcılar yok değildir.. Fakat İngilterenin, Spitfire, Hurricane gibi saatte altı yüz, altı yüz elli kilometre yapan ve silâh bakımından dünyanın en bol ateşli olan tayyareleri vardır. Sekiz makinelitüfek ve yahud iki topla dört makinelitüfek taşıyabilecek olan bu tayyareler, havada tam ateş huzmesine tesadüf ettirdikleri bombardıman tayyarelerini ikiye bölmektedirler.. Büyük Britanya müdafaalarında bunun misallerine tesadüf edilmiştir..

Amerikan yardımının çoğunu av tayyareleri teşkil etmektedir. İlk kafilenin içinde bulunan bu avcılar ve bilhassa pike bombardımanlarına elverişli olan Hawk. 75 tayyareleri fevkalâde sür'atli ve tam dikine dalarak bombardıman yapabilen bir silâhtır..

Alman pike bombardımanlarında dalış mili kırk beş ile altmış derece arasındadır. Halbuki pike bombardımanın hocaları olan Amerikalılar pikenin dikleşmesile isabet ihtimalinin artacağına kanidirler.. Ve tecrübeler de bunu göstermektedir.. Amerikan pikeleri doksan derecedir.. İşte İngiliz pilotları taarruz tekniklerine bu emniyetli isabet yüksekliğini de ekliyerek taarruza geçeceklerdir..

Malzemesi kıt olduğu halde tayyarelerinin üstün evsafına ve pilotlarının kabiliyetine güvenerek av tayyareciliğinde varlık göstermiş olan İngilizlerin karşısına Almanlar yeni evsafta ve bol silâhlarla mücehhez prototiplikten kurtulmuş tayyarelerle çıkmıyacak olurlarsa, Amerikan yardım kafilesinin noksanları tamamlayan ve aded üstünlüğünü de kuracak akını karşısında İngiliz havacılarının mutlak hakimiyetlerini beklemelidir..

Denebilir ki; av tayyareciliğinin hasım üzerinde muharebe üstünlüğü kurması, bombardıman akınlarının muvaffak olmasında önayak olur.. Gerek uzaktan ve gerekse yakından himaye ağır ve en ağır bombardıman tayyarelerinin muhtac olduğu bir tabiye sistemidir.. Ancak uçan kaleler gibi toplu tüfekli büyük ateş kudretine malik tayyareler bu himayeden istisna edilebilirler.. Nitekim, son günlerde gene bu dev tayyareler münferid akınlar yaparak hem hedeflerini tahrib ettiler ve hem de on iki düşman avcısını mağlûb etmeğe muvaffak oldular..

Adedce noksanı olan İngiliz avcılığı Amerikan silâhlarile takviye edilerek sayı farkını da kapatmaktadır. Gerek kemiyet ve gerekse kevfiyet üstünlüğü av tayyareciliğinde İngiltere imparatorluk filosuna geçmiş bulunmaktadır. Amerika sanayii nekadar verimli bir çalışma yaparsa, bombardıman yani taarruz kabiliyeti de o derecede İngiltere lehine dönecektir.. Bugün için havalarda cidden muvaffak olan İngiliz avcılarıdır.

A. AHISKAL

Amerikan yardımı

Yirmi seri torpito İngiltereye teslim edilmek üzere

Vaşington 24 (a.a.) — Amerika Birleşik devletleri Bahriye Nazırı albay Knox, gazetecilerle yaptığı bir görüşmede, 20 seri torpitonun İngiltereye teslim edilmek üzere hazır olduğunu ve bunların halen belki de yolda bulunduğunu bildirmiştir. Bu torpitolar saatte 96 kilometre sürate malik bulunmaktadır.

Albay Knox, ayni zamanda Amerika Birleşik Devletlerinin Kanadada bir miktar harb gemisinin muhtemel olarak korvet gemisinin inşası için müzakerelerde bulunduğunu da ifşa etmiştir. Albay Knox, Kanadanın Amerika Birleşik devletleri hesabına inşa edeceği gemilerin ödünç verme ve kiralama sistemi mucibince İngiltereye verilmesinin de mümkün olduğunu kaydetmiştir. Bu mesele, gemilerin inşasının bitmek üzere olduğu zaman kararlaştırılacaktır.

Hava harbleri

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

uğramıştır. Bir tayyaremiz dönmemiştir.

Dün gene, Brest doklarile Gneisenau ve Scharnhorst zırhlılarına karşı tekrar azimli bir taarruz yapılmıştır. Bombardıman teşekküllerimiz tarafından büyük çapta pek çok bomba atılmıştır. Bir büyük ve müteaddid küçük yangınlar görülmüştür.

Tayyarelerimiz Havre limanını bombardıman ederek orada bir çok yangınlar çıkardıktan başka bombardıman teşekküllerimizin Breste yaptıkları taarruza da iştirak etmişlerdir.

Av teşkilâtına mensub tayyarelerimiz bu sabah iki düşman tayyaresi düşürmüşlerdir. İlk bombardıman tayyaresi cenubu şarkî açıklarında ve tayyarelerimiz tarafından deniz üzerinde düşürülmüştür. Bir av tayyaresi olan ikincisine de Manş üzerinde taarruz edilmiş ve Sussek eyaleti sahilinde düşürülmüştür.

Geçen gece Plymoutha yapılan taarruzlarda hava dafi bataryalarının iki düşman bomba tayyaresi düşürdükleri şimdi sabit olmuştur.

Plymouth'a yeni hücum

Berlin 24 (a.a.) — Alman tebliği:

Dün gündüz ve bu gece, hava kuvvetleri, İngiliz tayyare meydanlarını bombarıman etmiş, bomba ve mitralyözlerle yerde bir çok tayyareleri hasara uğratmış ve hangarlara, barakalara ve mühimmat depolarına tam isabetler kaydolunmuştur.

Gündüz Harwich limanı tesisatına, iyi neticeler alınarak hücum edilmiştir. Mühim muharebe tayyare teşekkülleri, iyi rüyet şeraitile gece Plymouth harb limanını bombardıman etmişler ve bir çok infilâk ve yangın bombası atmışlardır. İki gece evvelki hücum esnasında endüstri müesseselerinde ve antrepolarda çıkarılan yangınlar, henüz sönmemiş bulunuyordu. Bu hasara, bilhassa ilk bombalardan sonra yanmağa başlayan büyük benzin depolrında yeni ciddi hasarlar ilâve edilmiştir.

Gece Plymouth harb limanına da başka bir müessir hava hücumu yapılmıştır.

Muharebe tayyareleri Wick'in cenubunda bir destroyere iki bomba isabet ettirmişlerdir. Destroperde yangın çıkmıştır. Aberdeen'in şarkında da iki büyük şilep hasara uğratılmıştır. Gece avcı tayyareleri, bir düşman tayyaresi düşürmüşlerdir. Gece gündüz, metodik bir surette İngiliz limanlarına mayin konulmasına devam edilmiştir.

Maltaya yapılan hava hücumu

Malta 24 (a.a.) — Dün neşredilen resmî tebliğ:

Salı akşamı Messerschmitt tipinde bir çok Alman tayyaresi Malta sahili açıklarında uçarak İngiliz müdafaa teşkilâtını şaşırtmak istemişlerdir. Filhakika bu sırada münferiden uçan bir Yunkers 88 bomabrdıman tayyaresi adaya yaklaşarak bir kaç bomba atmıştır. Fakat bu bombalar denize düşmüştür. Bu Yunkers tayyaresi daha sonra büyük bir irtifada uçarak ada üzerinde bir keşif hareketi yapmıştır.

Geceleyin Yunkers 88 ve Heinkel tiplerinde bir çok düşman tayyaresi şiddetli bir akın yapmışlardır. Pek çok tenvir fişeği ile bomba ve mayin atılmıştır. Hususî evlerde büyük hasar olmuş, bir çokları yıkılmıştır. Bir kişi kaybolmuştur. Bunun enkaz altında kaldığı zannedilmektedir. Dört ağır yaralı vardır.

Bir Yunkers 88 projektör ışıkları arasına alınarak tayyare defi bataryaları tarafından hasara uğratılmıştır. Bu bataryalar bütün akın esnasında büyük bir faaliyet göstermişlerdir.

Çarşamba sabahı iki alârm verilmiştir. Bir çok avcı tayyaresi refakatinde uçan Yunkers 88 tayyarelerinin ada civarında dolatşıkları görülmüştür. Fakat bunlar sahili aşamamışlardır. Tayyare dafi topları ateş açmışsa da netice henüz malûm değildir. Öğleden sonra da bir alârm işareti verilmiştir. Düşman tayyareleri Malta civarında dolaşmakla iktifa etmişler ve sahili geçmemişlerdir.

İngiltere - Rusya münasebatı

Londra 24 (a.a.) — Bugün Avam Kamarasında Sovyetlerle bir ticaret ve umumî anlaşma akdi için yapılan müzakerelerin ne halde bulunduğuna dair sorulan bir suale cevaben Hariciye müsteşarı Butler demiştir ki:

«— Bu meseleler hakkında şimdiye kadar bir terakki kaydedilmediğini söylemekle müteessifim.

İngiliz hükûmetinin, müsaid bir fırsat zuhurunda, iki memleket arasında muallâkta bulunan meseleleri her iki taraf için ayni derecede faydalı bir tarzda halletmek üzere Sovyet hükûmetile müşterek menfaat meselelerini müzakere etmeğe hazır olduğunu söylememe hemen hemen hiç lüzum yoktur.»

Yunanistanda vaziyet

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

zi dağlık mıntakaya teveccüh etmeğe mecbur etmiş ve bu mıntakada çekilme hareketi ve iaşenin temini müşkül bir hal almıştır.

Epirde bulunan ordumuzun son dakikaya kadar iki misli İtalyan kuvvetine muzafferane karşı koyan başlıca kuvvetleri de umumî çekilme hareketine iştirak etmişlerdir. Bu harekât, İtalyan kuvvetlerinin anudane hücumuna rağmen intizam içinde tahakkuk ettirilmiştir. Kuvvetlerimiz bir çok defa mukabil hücumlar yapmışlar ve hatta düşmandan esir bile almışlardır.

Diğer taraftan iz'ac edilmeksizin ricat etmekte olan kıtaatımızı ve gerimizi vuran mihverin bol hava kuvvetleri Arnavudluk cephesindeki Yunan kuvvetlerinin gayrimüsavi Alman ve İtalyan kuvvetlerine karşı mücadeleye devamını güçleştirmiş ve 20 nisan akşamı yukarıda zikredilen kuvvetlerimizin Alman kuvvetlerine teslimini intac etmiştir. Bu kuvvetlerin teslim oldukları ana kadar İtalyan kuvvetleri Yunan topraklarına girmeğe muvaffak olamamışlar ve kuvvetlerimiz tarafından Arnavudlukta durdurulmuşlardır.

temas devam ediyor

Kahire 24 (a.a.) — Ortaşark İngiliz umumî karargâhının tebliği:

Yunanistanda kıt'alarımız, dün, düşmanla temas halinde idi, fakat hiçbir mühim çarpışma olmamıştır.

Alman tebliği

Berlin 24 (a.a.) — Alman orduları başkumandanlığının tebliği, Yunan Epir ordusunun teslimini bildiren dünkü hususî tebliğini tekrar ettikten sonra şu malûmatı veriyor:

«İngiliz dümdarlarile yapılan çarpışmalarda, arazi vaziyeti dolayısile hususî avantajı olan Termopil mevziine girmeğe muvaffak olunmuştur. Larisa ile Lamia arasında 30 İngiliz tankı alınmıştır.»

Yunanistana yapılan hava hücumları

Atina 24 (a.a.) — Yunan Umumî Emniyet Nezareti tarafından dün akşam neşredilen tebliğ:

Bir çok Alman tayyareleri birbiri ardından dalgalar halinde gelerek Pire, Salamin, Atik ve Megara mıntakalarına hücum etmişlerdir.

Atılan bombalar deniz vasıtalarına ve bazı tesisata oldukça zarar vermişlerdir. İnsanca zayiat azdır. Bir Alman tayyaresi Ege denizinde bir adaya düşmüş, üç kişiden mürekkeb mürettebatı esir alınmıştır. Korent mıntakasına da bombalar atılmışsa da hasar ve zayiat olmamıştır.

Bir Alman hava filosu Teb mıntakasını bombardıman etmiştir. Tayyare dafi bataryaları üç düşman tayyaresi düşürmüşlerdir.

Diğer bir Alman hava filosu Milos adasını bombardıman etmişse de az hasar vukubulmuştur.

Alman tayyareleri Loriyon'da demirli bulunan bir Türk şilebini bombardıman etmişlerse de bir netice alamamışlardır.

Yunanistanda İtalyanlar hiç bir zafer kazanamamışlardır

Berlin 24 (a.a.) —Bir hususî muhabir bildiriyor:

Epir ordusunun teslim oluşunu İtalyanlar Almanlardan 12 saat evvel haber vermişlerdir. Bununla beraber İtalyanların Yunan cephesini hiç bir zaman yarmağa muvaffak olamadıkları ve Epir ordusunun yaptığı ricatın yalnız Alman ileri hareketinden doğan sevkülceyş vaziyetin icabı olduğu kaydedilmektedir. Ayni müddet içinde Alman ileri hareketi İtalyan ileri hareketinden on bir defa seri olmuştur.

Resmen bildirildiğine göre Almanyada ve İtalyada bulunan yabancı gazeteciler Mussolini ve Hitler hakkında malûmat vermiyecekleri gibi Alman ve İtalyan Hariciye Nazırları ve bunların yabancı devlet adamları ile yapacakları mülâkatlar hakkında da malûmat vermiyeceklerdir. Buna muhalif harekette bulunanlar askerî sır ifşa etmek suçile zan altına alınacaklardır.

Ancak şimdi neşredilebilen Bir emri yevmî

Roma 24 (a.a.) — Mussolini, umumî İtalyan karargâhından aşağıdaki emri yevmiyi neşretmiştir:

Yunan cephesinde hareket eden bütün silâhlı kuvvetlere mensub muharibler:

Altı ay süren çetin bir savaştan sonra düşman silâhlarını bıraktı. Bilhassa kara kuvvetleri için vahim olan kanlı fedakârlıklarınızı zafer tetviç etmiş ve bayraklarınızı yeni bir şanla aydınlatmıştır. Vatan hiç bir zaman bu günkü kadar sizinle iftihar etmemişti. Şu anda İtalyan milleti, Arnavudluk muharebelerinde ölen kahraman evlâdlarını hatırlıyor ve onları heyecanla selâmlıyor. Ve onların intikamını alan sizlere de ebedî şükranlarını sunuyor. Yaşasın Kral.

Eden'in bir ziyafeti

Londra 24 (a.a.) — İngiliz Hariciye Nazırı Eden bugün Birleşik Amerika büyük elçisi Winan şerefine bir öğle ziyafeti vermiştir. Bir çok İngiliz nazırı ve Amerikan şahsiyetleri ziyafette hazır bulunmuşlardır.

Kamboç Kralı öldü

Hanoi 24 (a.a.) — Haziran ayındanberi hasta olan Kamboç Kralı Sisevath Monivong dün 65 yaşında ölmüştür.

Japon İmparatoru Sovyet - Japon paktını tasdik etti

Tokyo 24 (a.a.) — Sovyet - Japon bitaraflık paktının bugün Japon İmparatoru tarafından tasdik edildiği resmen bildirilmektedir. Pakt yarın meriyete girecektir.

Petrol yüklü bir petrol gemisi batırıldı

Londra 24 (a.a.) — Bahriye Nezareti neşrettiği bir tebliğde diyor ki:

Fevkalâde yüklü 10,000 tonilâtoluktan fazla bir petrol gemisi ablukayı geçmeğe çalışırken İngiliz «Urge» denizaltısı tarafından torpillenerek batırılmıştır.

Harb vaziyeti

Yunanistanda son vaziyet

Yunanistan cephesinde

Yunanistanın şarkında yani Tesalyada harbeden İngiliz - Yunan kuvvetleri Lamya cenubuna çekilmiş olup İngiliz tebliğlerine göre iyi kötü müdafaaya devam ediyorlar. Yunanistanın garbında yani Epirde bulunan ve Arnavudluktan ricat etmekte olan ordunun kumandanı ise, Krala ve Başkumandana danışmaksızın Almanlar ve İtalyanlarla kendi başına bir mütareke akdedip teslim olmuştur. Bu ordu, esasen, her nedense pek ağır çekiliyordu. En basit sevkülceyş kaidesi, Tesalyadaki ordu ile bir hizada bulunmasını âmir olduğu halde, sağ cenahtaki İngiliz - Yunan kuvvetleri Yenişehir - Tırhalayı terkettikleri zaman bile bu ordu, hâlâ Yanyaya gelmemişti. Bu gecikme çok tehlikeli idi ve bizim gibi harehâtı uzaktan takib edenler, Arnavudluktaki Yunan ordusu büyük kısmının daha evvel geri alınarak İtalyanların karşısında yalnız kuvvetli fedai ardcılar (dümdarlar) bırakılmış olduğunu tahmin ediyorlardı. Büyük kısmı kurtarmak için bu ardcılara mümkün olduğu kadar dayandıktan ve büyük kısma zaman kazandırdıktan sonra ricat edemezlerse teslim olmaları emredilmiş olabilirdi. Epirde teslim olan ordunun mevcudu, böyle yapılıp yapılmadığını gösterecektir. Eğer Epir ordusu, böyle yapmadan teslim olmuşsa bunu şu sebeblere atfedebiliriz:

1 — Almanlar, Meçovadan Yanyaya doğru yaptıkları ileri harekette Yunanlıların tahmininden çok daha hızlı yürüyerek Yanyadan cenuba giden pek mahdud yolları kesmiştir.

2 — Yunanlılar, dağlık ve yolları az arazide, sür'atle ricat edememişlerdir.

3 — Ağır malzemelerini feda etmemek için bunları da geri getirmeğe çalışarak çok ağır ricat etmişlerdir. (Eğer böyle ise hata etmişlerdir; çünkü ağır malzemeyi feda edip orduyu kurtarmak lâzımdı.)

4 — Epir ordusunun kumandanı vatanına ihanet etmiştir. (Bu son ihtimali Epir ordusu kumandanının kendiliğinden mütareke yapıp teslim olması hatıra getirmektedir.)

Şimdi, Lamya cenubunda Atinayı müdafaaya çalışan İngiliz - Yunan kuvvetlerinin Lamya - Livadya hattını tutarak garba müteveccih dar bir cephede mukavemete çalıştıklarını tahmin ediyoruz. Bu cephe tahminen 50 kilometre genişliğindedir. İki cenahı denize dayanmıştır. Arkasında Atinadan gelen demiryolu mühim bir muvasala hattıdır. Mahdud kuvvetlerle kademeli olarak tutulması kabildir, fakat, acaba elde kalan kuvvetler, bütün Alman ordusunun tazyikına mukavemet edebilir mi? Burada uzun bir mukavemet gösterilmesi ihtimali zayıftır. 22 tarihli Alman tebliği de Yunanistandaki İngiliz kuvvetlerinin gemilerine binerek çekilmekte olduklarını haber vermekte idi. Yunan Kralı ve hükûmeti de Atinayı terkederek Giride gitmiştir. Bütün bu haberler, Lamya - Livadya hattında uzun bir müdafaa yapılamıyacağına delâlet etmektedir. İngiliz ve Yunan kuvvetleri büyük kısmı için, Korent kanalı açıldığındanberi bir ada olan Mora yarımadasına çekilmek mi, yoksa Giride ve Mısıra gitmek mi daha doğrudur? Fikrimizce, Yunanistanı tahliye edip Yunan kuvvetlerinin Giride ve İngiliz kuvvetlerinin Mısıra götürülmeleri daha doğru bir hareket olur. Bir müddet sonra, buna imkân kalmıyacak, bu kuvvetler de esir olacaktır.

Son haberlere gelince Almanlar, Termopili geçtiklerini, İngilizler ise mukavemete devam ettiklerini bildiriyorlar. İtalyanlar ise Yunan Makedonya ordusunun da teslim olduğunu iddia ediyorlar. Acaba hangi Makedonya ordusu?

Ege denizinde

Ankara radyo gazetesinin, henüz teeyyüd etmediği kaydile verdiği bir habere göre, Almanlar, Çanakkaleden 160 kilometre mesafede bulunan Limni adasile Dedeağac karşısındaki Semenderek adasını işgal etmişlerdir. Bu haber, hâlâ teeyyüd etmemiştir; fakat adaların işgali imkânsız da değildir. Bu iki adanın Almanlar tarafından havadan, tayyarelerle, yahud da garbî Trakya ve Halkidikya sahillerinde ellerine geçirdikleri yelkenliler ve motörlerle nakledilen hafif kuvvetlerle işgal edilmeleri mümkündür. Bu adalar, Almanların eline geçtiği takdirde, İngilizlerin onları istirdad etmeleri lâzımdır. Çünkü bilhassa Limni adası, Çanakkale boğazına giden deniz ticaret yolu üzerindedir ve sevkulceyşî ehemmiyeti haizdir. Maamafih şimdiye kadar teyid edilmediğine göre bu işgal haberinin doğru olmadığı anlaşılıyor. Nitekim radyo gazetesi dün akşam bu haberin aslı çıkmadığını bildirmiştir.

Libya - Mısır hududunda:

Tobruk mükemmel bir yan mevzii hizmetini görmekte muvaffakiyetle devam ediyor. Tobrukun bugünkü vazifesi tedafüidir; düşman kuvvetlerini üzerine çekmek, hasmın Sollum istikametindeki muvasalasını zorlaştırmak ve Mersa Matruhta toplanan İngiliz kuvvetlerine vakit kazandırmaktır ki kaç gündenberi bunu mükemmelen yapmıştır ve yapmaktadır.

Tobrukun yarınki vazifesi taarruzi olacaktır. Mersa Matruhta toplanan İngiliz ordusu taarruza geçerek düşmanı geri sürdüğü zaman, Tobruktaki İngiliz kuvveti belki bir miktar daha takviye edilerek Almanlarla İtalyanların gerilerine saldıracak, onu çöle doğru atacaktır. O zaman İngiliz başkumandanlığı ordusunun büyük kısmile Tobruktaki kuvveti ahenkli ve mütesanid bir surette kullanabilirse Alman - İtalyan kuvvetlerini iki taraftan sararak pek fena bir vaziyete düşürebilir. Şimdilik Tobruktaki kuvvetin vazifesi, burayı düşürmek istiyen Alman - İtalyan ordusuna karşı dayanmak ve mühim düşman kuvvetlerini kendi tahkimatı önüne bağlamaktır. Burada, son defa İtalyanlardan 800 esir alınması gösteriyor ki Tobruk vazifesini pasif değil, aktif bir müdafaa ile yapmaktadır ki askerlikte zaten, müdafaanın da en müessir taarruzî bir şekilde yapılanıdır.

Libyada Bardiya'da karaya çıkarılan bir İngiliz müfrezesi, bir baskın yaparak mühim bir köprüyü berhava etmişler, cepanelikleri yakmışlar, sonra geri dönmüşlerdir. Deniz hakimiyetine dayanan bu çeşid akın ve baskınlar, Alman-İtalyan kuvvetlerinin beklenen taarruzunu teahhura uğratacak mahiyette hareketlerdir.

Trablusgarbın bombardımanı

Trablusgarb limanının bombardımanı pazartesi sabahı saat beşte başlamış ve 40 dakika sürmüştür. 15 pusluk yani 38 santimetrelik toplarla da yapılan bombardımanda 6 nakliye gemisile bir muhribe isabetler vukua gelmiştir. Bunların bazıları batmıştır. Bu bombardıman Libyadaki Alman - İtalyan ordusuna, en büyük üssüne ve iskelesine indirilmiş mühim bir darbedir. İngilizlerin kendileri Mısır hududuna yeni birlikler sevkederken Alman - İtalyn kuvvetlerinin ikmal, iaşe işlerini bozmak ve onların takviyesine mâni olmak için, büyük gayretler sarfettiklerini gösteriyor. Bir taraftan denizaltılar, diğer taraftan denizüstü ve hava kuvvetleri, bu vazifeyi muvaffakiyetle ifa ediyorlar. İngiliz hava kuvvetleri de Akdenizde beş Alman nakliye tayyaresinden dört tanesini düşürmüşlerdir.

***

İngilterenin tayyare imalâtı

Randıman eskisine nazaren 2,5 misline çıkarıldı

Londra 24 (a.a.) — Tayyare imalâtı Nazırı Lord Beaverbrook dün Lordlar Kamarasındaki beyanatında bilhassa şu noktalara temas etmiştir:

«— İngiliz hava kuvvetlerine bine yakın Amerikan ve Kanada mamulâtından tayyare iltihak etmiştir. «Liberaton» modeli Sterling tipinden daha sür'atlidir, ve daha fazla bomba taşımaktadır. Daha başka tipte tayyareler de gelmiştir. Hudson tipi de mükemmel iş görmektedir.

Son günlerde Amerika da 95 tayyare, 355 tonluk motör aksamı ve 326 motör teslim etmiştir. Amerikanın tayyare teslimatı sür'atle artmaktadır. Bu teslimat teşrinievevldenberi hava yolu ile yapılmıştır. Bu tayyarelerden biri Amerika sahillerinden İngiltereye yedi buçuk saatte gelmiştir. Diğer bir tayyare de Kanadada bir tayyare meydanından İngilterede bir tayyare meydanına dokuz saatten az bir zamanda gelmiştir.

Teslihatın hava yolile yapılmasına devam edilecektir. Avcı tayyareleri de yakında başka yoldan gelebilecektir. Yeni bombalar icad edilerek düşman memleketlerinde kullanılmaktadır.»

Lord Beaverbrook ilim adamlarının vazifelerini canla başla yaptıklarını ve daha sür'atli avcı tayyareleri ve gece tayyareleri yapmak çarelerini aradıklarını söylemiş ve beyanatına şu şekilde devam etmiştir:

«— Yeni üç tip avcı tayyarelerimiz vardır. Bunlar Beaufighter, Fulmar ve Whirlwind modelleridir. Yeni üç tip de bombardıman tayyaremiz vardır. Bunlar da Stirling, Halifax ve Manchester modelleridir. Nezaretim teşkil edilelidenberi, Sabre, Vulture, Naiper ve Rolls Royce modelleri dahil olmak üzere hizmete beş tip motör soktu. Daha başka motörler üzerinde de çalışıyoruz. Bunlar dikkate değer ve kudretleri bakımından hayret uyandıracak modellerdir. Sabre motörü fevkalâdedir. Belki de şimdiye kadar yapılanların en mükemmelidir.»

Nazır, Almanların İngiliz tayyare fabrikalarını tahrib ettiklerine dair verdikleri malûmatın yalan olduğunu ve bu fabrikaların bombardıman sahaları haricinde olduğunu ve imalâtın muhtelif merkezlere taksim olunduğunu, tayyare imalâtının yüzde yüz değil, yüzde iki yüz, hatta üç yüz ihtiyat kuvvet bulundurmayı istihdaf ettiğini söylemiştir.

Lord Beaverbrook beyanatını şu sözlerle bitirmiştir:

«— Şubat içinde faal hizmetlere halen kullanılan bombardıman ve avcı tayyare modelerinden şimdiye kadar imal ettiklerimizden fazlasını imal ederek bir rökor tesis ettik. Mart içinde ise imalâtımız şubattakinden fazla olmuştur. Mart içinde yeni bir rökor tesis edilmşti. Mart içindeki istihsalâtımız geçen sene mart istihsalâtının iki buçuk misline baliğ olarak programın temin etmeği istihraf ettiği neticeyi aşmıştır.»

Çörçil'in beyanatı

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

yapacağım. Şu anda düşmanla sıkı temas halinde bulunan İngiltere, Avustralya, Yeni Zelânda ve Yunan askerlerinin muvaffakiyetlerine zarar verebilecek herhangi hattı hareketi ittihaz etmek veya herhangi beyanatta bulunmakla hükûmete ciddî mes'uliyet terettüb eder.»

Eden'in Ortaşarkta yaptığı seyahate dair malûmat istiyen Hore Belişa'ya cevaben Çörçil şu sözleri söylemiştir:

«— Eden'in seyahatile alâkadar olan hâdiselerin meclis tarafından müzakeresi istenilen esas meselelere sıkı sıkıya bağlı olduğu mütaleasındayım. Meclis bunları ister alenî ister hafî celsede olsun tamamile müzakere etmelidir. Umumun menfaatile telif edilebilecek en kısa atide ve olup bitenler hakkında hükûmetin makul ve tam bir izahatta bulunabileceği en kısa zamanda meclise müzakere fırsatını verebilecektir.»

Muhafazakâr meb'us Southley'in «son hâdiselerin vahametinden» bahsetmesi üzerine, Çörçil «bu hâdiselerin vahameti vesairesi hakkındaki nispet ölçümüzü kaybetmiyelim» demiş ve alkışlanmıştır.

Kesik kol ve bacak esrarı

Yakalananlardan 3 kişi hakkındaki deliller kuvvetleniyor

Kesik kol ve bacak tahkikatı dün de devam etmiştir. Bir müddet esrarını muhafaza eden cinayet bugün aydınlanmış bulunmaktadır.

Müddeiumumî muavinlerinden Tahsin ve Emniyet müdiriyeti cinayet masası şefi Alişan mahallindeki tahkikatlarını neticelendirmek üzeredirler.

Zabıta, devamlı bir çalışma ile bu karanlık cinayeti aşağı yukarı meydana çıkarmış bulunmaktadır. Muhakkak olan bir şey varsa, bir çok meçhulleri bulunan bu cinayeti meydana çıkarmak oldukça güç bir işti ve zamana mütevakkıftı. Zabıta, bu güç işi tahmininden daha kısa bir zamanda başarmıştır.

Bu cinayetin failleri oldukları çok kuvvetli bir ihtimal dahilinde bulunan bir kadınla iki erkeğin yakalandıkları malûmdur. Bunlar, Osman, Kâzım ve Fatmadır.

Halen zan altında bulunan ve bu cinayeti yaptıklarına dair kuvvetli deliller mevcud olan bu üç kişinin suçlarını itiraf etmeleri bu muammayı kökünden halletmiş olacaktır.

Eldeki deliller çok kuvvetlidir. Hâdisenin çok kısa bir zamanda tamamen aydınlanacağı muhakkaktır. Katillerin kim oldukları ve maktulün gövdesinin nereye saklanmış bulunduğu meydana çıkmak üzeredir ve bütün cinayet teferrüatının bir kül halinde bugün tamamen anlaşılmış olacağı kuvvetle söylenebilir.

Afrikada harb

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

artan bir tazyik idame edilmektedir. Buna intizaren, cenub mıntakalarında hareket eden muhtelif kollarımız şayanı memnuniyet terakkiler kaydetmişlerdir. Kıt'alarımız Majiyi işgal etmişlerdir.

Maji, Habeşistanın cenubu garbisinde, Sudan hududu civarında büyük bir şehirdir.

Alman tebliği

Berlin 24 (a.a.) — Alman tebliği: Alman hafif muharebe tayyareleri ve Alman - İtalyan pike tayyareleri, avcılar himayesinde, dün müteaddid defa Tobrukta mahsur düşmana hücum etmiştir. Tam isabet eden bombalar, dağınık tankları muharebe harici etmiş ve yangınlar çıakrmıştır. Tobruk limanında hâlâ seyredebilecek vaziyette bulunan vapurlar ciddî hasara uğratılmıştır. Bunlardan biri batmıştır. Bu hücumlar esnasında düşman, hava muharebelerinde, 2 Bristol - Blenheim muharebe tayyaresi ve 4 Hurricane avcı tayyaresi kaybetmiştir. Bir Alman tayyaresi kaybolmuştur. Malta üzerinde, Hurricane tipinde diğer bir avcı tayyaresi düşürülmüştür.

Alman arazisine hiç bir düşman hava hücumu yapılmamıştır.

İtalyan tebliği

Roma 24 (a.a.) — İtalyan tebliği: Şimali Afrikada düşman tayyare kuvvetlerinin yardımile Tobrukta gittikçe daralan ihata çemberimizi yarmak teşebbüsünü tekrar etmişse de elimize bir çok esir ve otomatik silâh bırakarak çekilmeğe mecbur olmuştur.

Alman ve İtalyan tayyareleri Tobruk limanında demirli gemilere ve liman tesisatına bir çok defalar pike hücumlarda bulunmuslardır. Bir vapur batırılmış, diğer bir çokları da hasara uğratılmıştır.

Hava muharebeleri esnasında 6 düşman tayyaresi düşürülmüştür.

Şarkî Afrikada Dessiede düşman hücumlarına devam etmişse de kıt'alarımız mukavemet etmişlerdir.

Amahara mıntakasında Motta mevkiinde topçumuz düşman ateşine mukabele etmiştir.

Alman esirleri de bombalandı

Hayfa 24 (a.a.) — Buraya gelen bir İngiliz hastane gemisi birçok yaralı Alman ve İtalyan harb esirleri getirmiştir, bunlar Libyadaki bir limanda gemiye İngiliz ve düşman yaralılarının bindirildiği sırada beş Alman pike bombardıman tayyaresinin bile bile hastane gemisine hücum ettiklerini söylemişlerdir. Bu tayyarelerin beşi de limandaki müdafaa bataryaları tarafından düşürülmüştür. Esir edilen Alman tayyarecileri rasgelecekleri her düşman gemisine hücum için emir almış olduklarını söylemişlerdir.

Dessie'de İtalyanlar bir bozguna uğradılar

Nairobi 24 (a.a.) — Bugün neşrolunan tebliğ:

Kıt'alarımız Dessie mıntakasında düşmanın ileri müdafaasını zorlamıştır. Son haberlere göre, düşman ricat etmekte ve âdeti olduğu üzere ricatini geniş tahribat ile korumaktadır.

Neghelli mıntakasında vaziyet değişmemiştir.

Daha garbda, kıt'alarımız Merille kabilelerinin merkezi olan Majiyi işgal etmişlerdir. Bu kabileler kıt'alarımızı iyi karşılamıştır.

Bütün mıntakalarda Habeş vatanperver kuvvetleri düşmanın geri unsurlarını hırpalamak ve münakale yollarını kesmek suretile fevkalâde faydalı hareketlerde bulunuyorlar.

Macar Naibi Hitlerle görüştü

Budapeşte 24 (a.a.) — Macar ajansı bildiriyor:

Macar Kral Naibi Amiral Horty bugün Hitler tarafından umumî karargâhında kabul edilmiştir. Amiral Horthy Budapeşteye dönmüştür.

Meydanı boş bulan Bulgar kıt'aları işgale devam ediyor

Sofya 24 (a.a.) — D. N. B. Bulgar kıt'aları Meriçle Struma arasındaki Trakyayı hemen hemen kâmilen işgal etmiş bulunuyorlar. Bulgar kıt'aları Kavalaya bugün gireceklerdir.

Makedonyadan ilk merhale olarak tespit edilen yerler işgal olunmuştur. Gelecek günlerde Pirlepe, Britolja ve Resen işgal edilecektir.

Fransada Darlan - Weygand rekabeti

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

kaşa olmuştur.

Mareşal Petain benzin stoklarının mevcudiyetini ve bunların Alman ve İtalyanlara teslimini kendisinden gizlediği için Amiral Darlanı şiddetle tenkid etmiştir.

Vişiden alınan haberlere göre her ne kadar Almanya ile işbirliği yapmağa taraftar olanlar bu hareketi müttefiklerin Akdenizde uğradıkları bir muvaffakiyetsizlik telâkki ediyorlarsa da Darlan'ın vaziyeti zayıflamaktadır.

Diğer taraftan General Weygand ile Amiral Darlan arasında da noktai nazar ihtilâfı olduğu anlaşılmaktadır. Bütün resmî tekziblere rağmen General Weygand'ın değiştirilmesi kuvvetle düşünülmektedir. Yalnız bilinmesi lâzım olan şey bu değişikliği Weygandın çok müstakil hareket etmesi dolayısile Mareşal Petain'in mi istediği, yoksa Alman ve İtalyanlarla işbirliği yapılmasına muhalefet ettiği için bu işbirliği emelini besliyen Darlan tarafından mı ileri sürüldüğüdür.

Laval'in Fransız kabinesine girmesi şart mıdır?

Zurich 24 (a.a.) — Nüe Zürcher Zeitung gazetesinin Vişi muhabirine göre, Mareşal Petain Lavali tekrar kabineye almadığı takdirde Yugoslavyanın akıbeti Fransayı da tehdid etmektedir.

Ayni gazetenin Berlin muhabirine göre de, İspanya ve Portekiz meselesi âni bir ehemmiyeti haiz değildir. Fakat Berlin mehafili İngilizlerin Almanlardan çabuk davranarak Portekize asker çıkarmaları ihtimali hakkındaki Amerikan haberlerinden dolayı endişe duymaktadır.

Amiral Darlan Pariste

Paris 24 (a.a.) — Başvekil muavini Amiral Darlan Parise muvasalatından sonra eski Başvekâlet binasına giderek de Brion ile görüşmüştür. Amiral Darlan Alman makamlarile bir çok konuşmalarda bulunmak niyetindedir.

Akdeniz mücadelesi

(Başmakaleden devam)

da tatmin edici bir çare ile bu ihtilâfı bertaraf edebileceği umuluyordu. Amerikanın bu yolda çalışmaktan geri durmadığına şüphe yoktur. Ancak beklenilen hal çaresi de henüz bulunmuş değildir.

Akdeniz meselesinin bütün şiddetile alevlendiği şu sırada İngiliz - Fransız ihtilâfının bir tesviye tarzına bağlanması için kat'î adımlar atılacağını umud etmek yersiz olmasa gerektir. Fransa ile İngilterenin anlaşamamalarını icab eden sebeblerden biri de Fransız mağlûbiyetindenberi bu iki memleketin mütekabilen yekdiğerleri nezdinde sefirleri bulunmayışıdır. Dün müttefik olan bu iki memleket bu yüzden kendi aralarında doğrudan doğruya görüşmeğe imkân bulamıyorlar. Hâdiseler zuhur ettikçe onlar için ve esasen ihtilâfın kendisi için mütevassıtlar marifetile teati olunan fikirler bir taraftan çabuk yürümüyor, diğer taraftan her zaman hakikî mahiyetlerile anlaşılamıyor.

Eğer Amerika Fransa ile İngilterenin arasını bulabilirse ihtimal ki bu elçi noksanı da izale edilmek suretile vaziyetin normal bir şekle konması mümkün olur. Herhalde İngiliz - Fransız ihtilâfının halli için akla en mülâyim gelen suret, Fransaya ithal olunacak eşyanın Fransada kullanılarak hasım memleketlere gitmiyeceğinin Amerika tarafından temin olunması ve bu maksadla bu eşyanın Fransada tevzi, istihlâk ve istimal olunduğunun Amerikaca tayin olunacak müşahidlerle kontrol edilmesidir.

Görülüyor ki şark kısmında askerî hareketlere sahne olan Akdenizin umumî heyeti bütün alâkadarlar için günün en hararetli mesele ve meşgalesini teşkil etmektedir.

YUNUS NADİ

Cebelüttarığı takviye

Vichy 24 (a.a.) — Fransız ajansının Algesiras'dan öğrendiğine göre, Ark Royal tayyare gemisile Renown zırhlısı, 5 destroyer, 3 denizaltı ve 2 torpil nakliye gemisi Cebelüttarığa gelmiştir.

Akıl hıfzıssıhhası cemiyetinin kongresi

Akıl Hıfzıssıhhası cemiyetinin umumî kongresi, bugün saat 17 de Etibba Odasında toplanacaktır. Kongreye tevdi edilmek üzere iki tebliğ hazırlanmıştır:

1 — Doktor Baki tarafından akıl hastalıkları tarihinde tedavinin yeri.

2 — Doktor Fahreddin Kerim tarafından sıkıntıların fiziyolojik ve ruhî bakımdan tahlilleri.

Kongrede, münakaşalar tamamen serbest yapılacaktır.

Kadın hekimleri aylık toplantısı

Türk Ginekologi cemiyeti bu ayın toplantısını Dr. Ahmed Asım Onurun başkanlığı altında yapmıştır. Bu celsede, azalığı teklif edilen üç mütehassıs meslektaşın intihabları yapıldıktan sonra, Dr. Hadi İhsan Gediz tarafından bir (gazli gangren basili intanı) mevzulu konferans verilmiştir.

Bu hastalık hakkında yapılan münakaşalara Prof. Kenan Tevfik Sezenel, Prof. Bahaeddin Lûtfi Varnalı, Dr. Ahmed Asım Onur, Dr. Orhan Tahsin, Dr. Hadi İhsan Gediz, Dr. Şükrü Fazıl İlkel iştirak etmişlerdir.

ASKERLİK İŞLERİ

Kısa hizmetlileri davet

Sarıyer Askerlik şubesinden:

Lise ve daha yüksek okul muamelesi tekemmül etmiş olup askerî ehliyetnamesi olmıyanlarla yüksek askerî ehliyetnamesi olan kısa hizmetliler 28 nisan 941 tarihinde Yedek Subay okuluna sevkedileceklerinden şimdiden şubeye gelerek kayıdlarını yaptırmalıdırlar.

***

Kadıköy Yerli Askerlik şubesinden:

Şubemize mensub 336 ve bu doğumlularla muamele gören yüksek ehliyetnamelilerle ehliyetnamesizler Yedek Subay okuluna sevkedileceklerinden en geç 28 nisan 941 gününe kadar şubeye müracaatleri, bu ilânın davetiye yerine kaim olduğu, icabet etmiyenler hakkında kanunî muamele yapılacağı ilân olunur.

İstanbul Borsası 24/4/941

Londra	1 Sterlin	5,24
Nevyork	100 Dolar	132,— 132,20
Cenevre	100 İsv Frc	30,29
Atina	100 Drahmi	0.9975
Madrid	100 Peçeta	12,9375
Yokoha.	100 Yen	31,1375
Stokholm	100 İsveç K.	30,745

ESHAM VE TAHVİLÂT

1938 ikramiyeli	20,—
Ergani	19,—

Sahibi ve Başmuharriri: YUNUS NADİ
Umumî neşriyatı idare eden Yazı işleri müdürü: HİKMET MÜNİF ÜLGEN
Cumhuriyet Matbaası

SÜMER BANK Umumî Müdürlüğünden:

Umumî Müdürlüğümüzün muhtelif servislerinde biri 400 (ihtisas mevkii) diğeri 260 lira ücretli iki kimyagerlik, biri 400 (ihtisas mevkii) üçü 300 er lira ücretli (ikisi ihtısas mevkii) dört makine mühendisliği, 260 lira ücretli bir elektrik mühendisliği, 300 lira ücretli iki mütehassıs işletme muhasibliği (ikisi de ihtisas mevkii) ve 300 lira ücretli (ihtisas mevkii) bir ticaret şefliği münhaldir.

Tayin edileceklere yukarıda yazılı kadro tahsisatları dahilinde 3659 ve 3968 sayılı kanunlara nazaran alabilecekleri ücretler verilecektir.

Talibler in meslekî tahsil ve mesailerini gösterir vesikalarla 2/5/941 cuma günü akşamına kadar Ankarada Umumî Müdürlüğe müracaatleri.

İstanbul Gümrükleri Başmüdürlüğünden:
Gümrüklerdeki sahipsiz eşya satılıyor

Miktarı Kl.	Gr.	Değeri Li.	K.	Peyi Li.	K.	EŞYA CİNSİ
1360	000	872	52	65	45	Binek otomobili, müstamel
201	000	308	62	23	20	Nikel emlâhından nikel sülfür
191	500	1521	79	114	50	Telsiz telefon aksamı fenniyesi
105	000	67	81	5	10	Demirden mihanikî makine aksamı
38	500	326	60	25	00	Bilânoksan alıcı radyo (2 aded)
000	920	86	75	7	00	Teyelli ipek mensucat
000	900	84	21	7	00	İpek mensucat
23	000	571	91	43	00	Ağac ve deri ile mürettеb demirci körüğü
3	420	336	45	25	30	İpek entari (13 aded)
1	400	105	51	8	00	İpek karyola örtüsü
2	340	168	90	12	60	4 ipek masa örtüsü, 12 ipek peçete
13	500	155	36	11	70	Tıbbî âlât
6	750	73	75	6	00	Şark halısı
3	210	104	68	7	80	Yün kumaştan dikilmiş kadın elbisesi
4649	000	1867	52	130	11	Değirmen taşı
000	635	65	75	5	00	Safi sun'î ipek mensucat
142	000	275	93	20	80	Mukavvadan mamul hususî markalı kutu
1	630	165	10	12	50	Sun'î ipek mensucat
0	840	87	48	7	00	İpek mensucat
2	450	22	48	1	70	Krem, tırnak cilâsı, pudra, briyantin
2	800	119	60	9	00	Dolu sinema filmi (transit)
15	200	157	00	11	80	» » » »
18	200	158	25	14	10	» » » »
2113	500	30720	36	2305	00	İpek miktarı %10 a kadar pamuk mensucat
17418	000	8579	73	644	00	Adi ağac boş sandık
13	400	99	38	7	50	Pamuk üzerine dikilmiş gemici muşambası
00	620	78	67	5	10	İpek astarlı deri kadın çantası, ipek astarlı deri mücevherat mahfazası.

10/4/941 günlü Vatan gazetesile ilân edilen kilo, değeri, cinsleri yazılı eşyanın satışları 28,29, 30/4/941 günlerinde Gümrük satış müdürlüğünde 1549 sayılı kanunla 2490 sayılı kanunda yazılı usullerle satılacaktır.

İsteklilerin ihale günlerinde saat 12 ye kadar 2490 sayılı kanunda yazılı vesikaları ibraz eyleyerek % 7,5 pey akçelerini vezneye yatırmış olmaları lâzımdır.

İhale gününden evvel 3 gün sabahları saat 9 dan 13 e kadar alıcılar eşyaları görebilirler. Satış saat 13 te başlar. Telefon: 23219 (2979)

Ticaret Vekâletinden:

Vekâletimiz İç Ticaret umum müdürlüğünde muhtelif derecelerde açık memuriyetlere 3656 numaralı kanun hükümleri dairesinde asgarî lise tahsili görmüş olanlar tayın edileceğinden talib olanların, aşağıda yazılı vesikalarile birikte 5 mayıs 941 tarihine kadar Ankarada İç Ticaret umum müdürlüğüne ve İstanbulda Mıntaka Ticaret müdürlüğüne müracaatleri lüzumu ilân olunur. «2275» (3216)

1 — Nüfus tezkeresi,
2 — Tahsil vesikası,
3 — Askerlik vesikası,
4 — Evvelce bir vazifede bulunmuşsa alınan bonservisler.

İnhisarlar Umum Müdürlüğünden:

1 — Keşif, şartname ve plânı mucibince idaremizin Tekirdağı Şarab fabrikasında yaptıracağı tuğla baca inşası işi kapalı zarf usulile eksiltmeye konmuştur.
2 — Keşif bedeli 17560,50 lira % 7,5 muvakkat teminatı 1317 liradır.
3 — Eksiltme 12/5/941 pazartesi günü saat 15 te Kabataşta levazım ve mübayaat şubesindeki alım komisyonunda yapılacaktır.
4 — Şartname levazım şubesi veznesinden ve İzmir, Ankara başmüdürlüklerinden, Tekirdağ müdürlüğünden 87 kuruşa alınabilir.
5 — Münakasaya girecekler mühürlü teklif mektublarını kanunî vesaikle % 7,5 güvenme parasını ve şartnamesinin «F» fıkrasında yazılı vesaiki ihtiva edecek kapalı zarflarını ihale günü eksiltme saatinden bir saat evveline kadar komisyon başkanlığına makbuz mukabilinde vermeleri lâzımdır. (3162)

İstanbul Fiat Murakabe Komisyonundan:

62 No. lı ilân: — 24/4/941 tarihinden itibaren kasablarda karaman 65, dağlıc 70 ve kıvırcık 70 kuruştan etiketli olarak satılacaktır. (3243)

D. Limanları İş. Um. Müdürlüğünden:

İşletmemizin vesait kısmında vazife görmekte olan Ali Namık ustabaşının idaremizle hiç bir alâkası kalmadığı ilân olunur. (3245)

İstanbul Belediyesi ilânları

Şehrin muhtelif mahallerine konulmak üzere yaptırılacak petrol lâmbalı tenviratı umumiye fenerleri ve teferrüatı 2490 numaralı kanunun 46 ncı maddesinin L fıkrasına tevfikan pazarlığa konulmuştur. Tahmin bedeli 5758 lira 50 kuruş ve teminatı 863 lira 78 kuruştur. Şartname zabıt ve muamelât müdürlüğü kaleminde görülebilir. İhale 28/4/941 pazartesi günü saat 14 te Daimî Encümende yapılacaktır. Taliblerin teminat makbuz veya mektublarile ihale günü muayyen saatte Daimî Encümende bulunmaları lâzımdır. (3242)

Orman Koruma Genel K. Satınalma Komisyonundan:

1 — Orman Koruma Genel K. kıt'aları ihtiyacı için kapalı zarf usulile 5000 takım mamul yazlık elbise satın alınacaktır. Eksiltmesi 26 nisan 941 cumartesi günü saat 11 de Orman Koruma Genel K. binasındaki Satınalma Komisyonunda yapılacaktır.
2 — Muhammen bedeli 37500 lira olup muvakkat teminatı 2812 lira 50 kuruştur.
3 — Şartnamesi 188 kuruş mukabilinde verilebilir.
4 — İsteklilerin muayyen günde ve ihale saatinden bir saat evveline kadar kanunî vesikalarile teklif mektublarını Komisyona vermiş bulunacaktır. «1991» (2771)

Tasfiye halinde bulunan

TÜRKİYE TÜTÜNLERİ Müşterekülmenfaa Reji Şirketi

Hissedarlarına bildiriliyor ki

Türkiye Cumhuriyeti Büyük Millet Meclisi tarafından 12 haziran 1933 te tasdik edilmiş olan 2308 sayılı kanuna göre 1 temmuz 1931 tarihinden itibaren 0,15 İngiliz liralık yapılan dördüncü mevcudat tevziatı, ancak 30 haziran 1941 akşamı tarihine kardar hisse senedi sahiblerine tediye edilecektir. Bu tarihin mürurundan sonra meblâğı mezkûr kanun mucibince, hazineye tediye edilecektir.

Trabzon sulh hukuk hâkimliğinden:

Trabzon Devlet Demiryolları 10 uncu işletmesine izafeten avukat Osman Zekinin müddeaaleyh halen İstanbulda olup ikametgâhı meçhul bulunan Reşad Oysuz aleyhine ikame eylediği alacak davasının cari muhakemesinde: Müddeaaleyh hakkında ilânen tebligat ifa kılındığı halde mahkemeye gelmemesi ve bir vekil göndermemesi hasebile gıyaben devamı muhakemeye karar verilmiş ve muhakeme 24/4/941 günü saat 9 a bırakılmış olduğundan müddeaaleyhin yevmi mezkûrda mahkemeye gelmediği ve bir itirazda bulunmadığı ve yahud kanunî bir vekil göndermediği takdirde bir daha mahkemeye kabul edilemiyeceğinden gıyab kararının tebliğ makamına kaim olmak üzere keyfiyet gazete ile de ilân olunur. (6467)

HALİ TASFİYEDE BULUNAN

ŞARK MERKEZ ECZA Türk Anonim Şirketi

Tasfiye memurluğundan:

26/9/940 tarihli hissedaran umumî heyeti kararına tevfikan üçüncü kısım tevziat olarak beher hisse senedi bedeline mahsuben iki lira tediye edileceğinden hissedaranın hisse senedlerini hamilen 11/4/941 tarihinden itibaren her perşembe ve pazartesi günleri saat 14 ten 17 ye kadar İstanbulda Sirkecide Horasancıyan hanında 5 ve 6 numarada tasfiye memurluğuna müracaat etmeleri ilân olunur.

İstanbul Beyazıd nüfus memurluğundan:

Beyazıd Mercanağa mahallesi Fincancılar sokak, hane 8, cild 2, sahife 40 ta kayıdlı Yorgi oğlu Manol Sapulu, soy adını İstanbul 11 inci hukuk hâkimliğinin 6/3/941 tarih ve 941/458 117 numaralı ilâmile Ağcıoğluna değiştirmiş olduğu medeni kanunun 26 ncı maddesine tevfikan ilân olunur.

Keşan icra memurluğundan:

Edirnede Avram Elmelahaya borclu eski Keşan Malmüdürü İbrahimin Edirne icra memurluğunun 29/8/939 tarih ve 931/24 numaralı istinabesile borclunun Keşan icra memurluğu tarafından satılığa çıkarılan hanesine talib zuhur etmediğinden 2280 sayılı kanuna tevfikan beş sene müddetle borcun taksite bağlanması bildirilmiş ve borclunun ikametgâhı dahi meçhul olduğundan gıyabında 766 lira borc miktarının taksite bağlanması zımnında evrakı icraiye Keşan icra tetkik merciine tevdi edilip icra merciince borclunun haciz altına alınan malûmülhudud hanesine hiç bir müşteri zuhur etmediğinden 2280 sayılı kanun ahkâmına tevfikan satış muamelesi geri bırakılarak borcun beş sene tecil edilmek suretile taksite bağlanması ve borclunun 766 lira borcuna %7 hesabile faizi olan 268 lira 10 kuruşun zam ve ilâvesile cem'an 1034 lira 10 kuruşa baliğ olan borcun beş sene müddetle teciline ve müsavi taksitlerin beherinin 206 lira 82 kuruş üzerinden tediyesi hesab edilerek mezkûr kanunun birinci ve ikinci fıkraları mucibince muamele yapılması lâzım geleceğine 5/9/939 tarihinde karar verilmiş ve borclunun ikametgâhı meçhul kalmış olduğundan keyfiyet malûm olmak üzere ilânen tebliğ olunur. (6467)

İktisad Vekâletinden:

Samsun vilâyetinin Havza kazası dahilindeki kaplıca ve içmelerin istismar hakkı (işletilmesi imtiyazı) 927 numaralı kanuna tevfikan aşağıdaki şartlarla talibine ihale olunacaktır.

1 — Kaplıcanın imtiyaz sahibine tesliminden itibaren iki sene zarfında kaplıca içmeler için tayin ve tesbit edilen şimalen hamam tepesine dikilecek beton sütundan başlayıp mezarlık tepesinden geçerek merkez ilk okuluna hattı münkesir, şarkan merkez ilk okulundan Gökmen tepeye hattı müstakim, cenuben Gökmen tepeden Hamzabeyli tepesine dikilecek beton sütuna hattı müstakim, garben Hamzabeyli tepesindeki beton sütundan hamam tepesindeki beton sütuna hattı müstakim ile mahdud 32 hektar sahanın 1/5000 mikyasında topografik haritasının tanzimile dört nüsha olarak vekâletimize tevdii.

2 — Asgarî seksen bin liralık bir Türk şirketi teşkili.

3 — Mahallinde mevcud tesisata ilâvesi ve yeniden yapılması lâzım gelen sıhhî şeraiti haiz tesisat için teslim tarihinden itibaren bir sene zarfında yapılacak tesisat projelerini vekâletimize ita ve projelerin tasdikından itibaren azamî iki sene zarfında bilcümle tesisatın ikmali.

4 — Kaplıcanın teslimini takib eden ikinci seneden itibaren temettü hissesi olarak hükûmete senevî bin lira tediyesi.

5 — İmtiyaz şartnamesine derc olunacak bu hükümlerin ifasını temin için millî bankalardan alınmış 15000 liralık bir teminat mektubu itası veya bu miktar paranın emaneten hazineye yatırılması.

İhaleye talib olanların bir istida ile vekâletimize müracaat eylemeleri ilân olunur. «2262»

Çankırı Belediyesinden:

Çankırı Belediyesinin 941 malî senesi ihtiyacı olan evrakı matbuanın 4/941 tarihindeki açık eksiltmesinde hiç talib zuhur etmediğinden ihale ... gün daha temdidine karar verlimiştir. 28/4/941 tarihine musadif pazartesi saat 15 te Çankırı Belediyesinde Encümeni Belediyece icra kılınacak ihaleye iştirak edeceklerin % 7,5 teminatı muvakkatelerile mezkûr encümeni Belediyeye müracaatleri ve şartname ve listesini görmek istiyenlerin hergün Belediyeye müracaat edebilecekleri ilân olunur.